

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletne 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENEK

Cek račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Ideali Irske

Parkrat zaporedoma smo objavili vesti iz Irske v smislu, da sicer Irska dosledno pripravlja proglašitev neodvisne republike, a da so na drugi strani pogoji za končni sporazum med Irsko in Veliko Britanijo zelo ugodni. Slišali smo celo, da se je De Valera v irskem parlamentu izrazil, »da naj nobena država ne misli, da bi mogla kdaj računati na Irsko kot opiralnico svojega napada na Veliko Britanijo«. Med irskim idealom svobodne republike in njeno, četudi rahlo povezanostjo z britskim imperijem zija po naših merilih tako globok prepad, da eno izključuje drugo. Pa vendar upajo tako irski kakor angleški državniki, da bodo mogli obema težnjama zadovoljiti. Angleški kolonijalni in dominijonski minister W. Thomas je izdal tisto čarobno sredstvo, ki tudi čez tako globoke prepade gradi mostove: »V britskem imperiju je postal priprosti domači razum tista vez med raznolikimi deli cesarstva, ki jo drugod tvori ustavno-pravne obveznosti in zdrav človeki razum najde izhodov tudi tam, kjer jih nobena ustava nudi ne more.«

Odkar je iz revolucionarja De Valera postal državnik, so se irske zahteve zelo zgostile in postale so jasne in nedvoumne. Irska ima danes v glavnem dve veliki politični želji: 1. republikansko obliko svoje samostojne države in 2. končna priključitev severne Irske k ostali državi, tako da bo irska država obsegala ves otok brez izjeme.

Danes ga ni več niti irskega niti angleškega državnika, ki bi republikansko misel Ircev podcenjeval. Narod, ki se je za svojo neodvisnost boril tako dolgo in s tolikimi žrtvami, kot Iri, postane skrajno dosleden in gre navadno v svojih zahtevah do skrajnosti. Na drugi strani pa je tudi res, da nobeden od vodilnih irskih državnikov danes ne zahteva, da bi se vsaka skupnost z angleškim imperijem pretrgala. Irski republikanizem torej ni več doktrina, ampak je največji povdarek, ki ga irski narod more dati svojemu hotenju po svobodi. V mnogem oziru je postal že bolj besedna borba in v velikem britskem imperiju, kjer vlada zdravi človeški razum bolj kot pa pravna logika, ki vsak kompromis izključuje, ne bo tako težko odstraniti ovir, ki so manj načelnega, kakor besednega značaja in tako zadostiti v najvišji meri irskemu hotenju po svobodi, ne da bi bilo treba pretrgati vezi med njo in med Anglijo, česar dejansko nikdo več neče. Takšna irska republika, ki bo na svojem prostoru popolnoma neodvisna, a bo v osebi angleškega kralja ostala v družini britskih narodov, sicer ne bo strogo odgovarjala filozofičnemu pojmu republike, a odgovarjala bo življenjskim potrebam, ki se čestokrat brijejo norce iz čistih državoslovcev.

Mnogo težji pa je dejansko drugi problem, ki leži Irceem na sreč: kako združiti vso Irsko v eno samo upravno celoto. Pred 14 leti, ko je prišlo leta 1921 do prvega, tako imenovanega westminsterskega sporazuma med Irsko in Anglijo in je Irska postala svobodna dominijon, bi bilo to lažje. Toda čim bolj se je v 26 južnih in katoliških grofijah Irske uveljavljala želja po samostojni republiki, tembolj se je v 6 severnih, po večini protestantskih ulsterskih grofijah utrjevala težnja po čim tesnejši povezanosti z Anglijo. Severni Iri so po poreku angleški priseljenci, ki so bili tja poslani v 17. stoletju, da potlačijo Irce. Za to so ne samo krvno in kulturno, marveč tudi gospodarsko bolj sorodni Angliji, kakor pa pravim Irceem, ki jih sovražijo in s katerimi se na vse načine branijo skupno živeti. Tako je boj Ircev za svobodo prepad med severom in jugom le še bolj razširil. Toda tudi tukaj, kakor povsod, kjer rane žgejo, se že pojavljajo zdravilne sile. De Valerova zamisel, ko je bil še revolucionar, da bi s silo zavajal šest severnih grofij, se je tekom zadnjih let omilila in irski nacionalisti so danes mnenja, da je mogoče pridobiti Ulster le z vgladno upravo in z dobrim zgledom na področju državnega gospodarstva. Na isti način je zavladal razum tudi pri najbolj divjih nasprotnikih Ircev v Ulstru samem. Carinska borba, k se bje med irsko državo in med Anglijo, je najbolj zadela severni del Irske in je zgovorno pokazala, da človeška roka ne more razdvajati, kar je zemljepisna lega združila. Nepomirljivi Ulstroveci so uvideli, da bodo oni plačevali račune bojev med Irsko in Anglijo in da torej nimajo interesa, da bi borbo še podpirali. Pa tudi pri Angležih v Angliji sami vedno bolj dozoreva prepričanje, da se za tisto peščico Ulstrovcov ne splača vrtati po rani, ki itak že dovolj zastruplja mirno in ustvarjajočo sožitje britskih narodov. Leta 1921 je Anglija, ne da bi z enim samim očesom trenila, žrtvovala za svoj sporazum z Irsko tistih 300.000 anglofilskih Ircev na irskem otoku. Lahko pride kmalu čas, da bo z isto hladnokrvno žrtvovala še tisti milijon protestantskih Ulstrovcov, samo, da bo imela z Irsko mir in redne trgovinske odnose. Kako? Mnogo je mirovni posredovalcev na Irskem, v Ulstru in v Angliji sami, ki spričo težav enostavne združitve Ulstra z irsko svobodno državo predlagajo neke vrste no-

Katastrofalne poplave v Ameriki in Aziji

Povodnji so porušile 5000 hiš

Milijardne škode, velika mesta popolnoma pod vodo, tisoči brezdomcev

V Ameriki

Newyork, 9. julija. b V newyorški in sosednjih državah so nastale spričo zadnjih nalivov velike poplave. Reke so silno narasle, ponekod celo na sedem metrov, vodovje je podrla nasipe in se razlilo po vseh ravnicah in dolinah. Kakor vse kaže, je bila najbolj prizadeta okolica glavnega mesta newyorške države Albanyja.

Ogromne mase vode so preplavile tamkajšnje pokrajine, tako da je nad 20 krajev docela izoliranih od ostalega sveta. Na tisoče ljudi je ostalo brez strehe, ker je voda deloma razdrila hiše in druga poslopja, deloma pa jih zalila. Po dosedanjih podatkih so poplave zahtevale 30 žrtev. V Birminghamu je vodovje podrla dva mostova in preplavilo skoro vse mesto. Na tisoče delavcev je moralo ostati v tovarnah in delavnicah, ker niso mogli preko mostov domov. V stanovanjskem okraju je nastala velika nevarnost, da se poderejo vse hiše. Utonilo je osem

oseb. Že sedaj cenijo v Birminghamu po poplavi nastalo škodo preko enega milijona dolarjev.

Tudi v drugih krajih je utonilo v vodovju več ljudi. Oblasti so takoj započele z reševalno akcijo, oddelki policije in vojaštva pa se borijo s hudimi težavami, kar so prekinjene vse telefonske in brzojavne zveze in je vsak promet v poplavljenih krajih nemogoč. Poplava pa med tem še nadalje narašča.

Samo v newyorški državi znaša škoda po dosedanjih cenitvah nad 10 milijonov dolarjev.

Po današnjih poročilih postaja poplava v newyorški državi vedno bolj katastrofalna. Nalivi, ki so pričeli že v soboto zjutraj, še vedno niso ponehali. V poslednjih 15 urah se je dvignila voda v vsem poplavljenem ozemlju za novih 25 cm. Poplava se je razširila tudi na zapadni del države in se je jezero Seneka silno povečalo, tako da znaša njegova površina kar 191 kvadratnih

kilometrov. Na njem je voda porasla skoraj za pol metra. Porušeni hiš so našli nad 500.

Na Kitajskem

London, 9. julija. b Rumena reka je prestopila bregove in preplavila vso pokrajino. Ves promet je prekinjen. Železniška proga Hankov—Peking je na več krajih pod vodo. Tudi Jangeekjang je prestopil bregove in ponekod prekinil železniški in cesti promet. Poplava je prodrla do mesta Kjukang, katerega severna predmestja so deloma že pod vodo.

Poplava se je snoči razširila že na vso pokrajino Kjangsi. Jangeekjang, ki je prestopil bregove, je podrl celo vrsto nasipov. Tudi jezero Pojang je silno naraslo. V bližnje mesto Nančang prihajajo velike množice ljudi iz poplavljenih krajev, ki jim je voda porušila domove. Po dosedanjih podatkih je v pokrajini Kjangsi porušeni 4400 hiš.

Dih revolucije ...

Kam plove Francija

Udar med levico in desnico na narodni praznik

Že smo poročali, da je za 14. julij, ki je največji francoski narodni praznik, napovedana manifestacija levičarske fronte v Parizu. Levičarska fronta obsega v Franciji komuniste in socialiste, ki po direktivah III. internacionale iz Moskve povsod nastopajo roko v roki, in pa levo krilo Herriotovih radikalov, ki jih vodi Daladier. Vrše se že velike priprave, da bodo ta dan nastopile komunistične in socialistične množice tudi z dežele in se združile z onimi iz »rdečega pasu« okrog Pariza.

Iz izjav, ki jih podajajo Daladier, Cachin, voditelj komunistov, in Leon Blum, voditelj socialistov, se da sklepati, da nikakor ne gre le za manifestacijo. Gre za revijo levičarskih sil, da bodo videli voditelji, če so že dovolj močni za državni udar. Dosedaj je bilo slišati iz levičarskega tabora alarm, da desnica pripravlja državni udar in da hoče omejiti politične svoboščine državljanov. Te dni pa je vodja komunistov izjavil: »Pripravljam dan, ko pridejo od Alp in Pirenejev v Pariz oboroženi množice, ki nas bodo osvobodili sužnosti. Komunisti niso nikjer pripravljeni politične svobode, saj je njihov cilj, da po sovjetskem vzoru pripravljajo komunistično diktaturo.

Najzlostnejšo vlogo pa pri vsem tem igra Herriot, ki je imenoma še vedno vodja radikalov. Čeprav je njegova stranka v glavnem bila stranka malomeščanstva, je Herriot vedno usmerjal na levo. To zlasti zadnje čase, odkar je loča prišla tesnejše sodelovanje z marksizmom. Komunistični učitelji so uživali vso njegovo podporo. Sedaj pa naenkrat stoji pred sadovi svojega dela. Stranka mu uhaia v docela levičarski tabor, medtem ko on sam z nekaterimi zvestimi daje platične izjave, da pravzaprav tega ni hotel, kar se sedaj dogaja. Toda, kdo ga še poslušal? Vodstvo prehaja na levičarskega Daladierra, Herriot je dejansko v stranki že likvidiran. Tako končava mož, ki ni bil nikdar politični, ampak kvečjemu romantični pesnik. Romal je v Moskvo lanske leto in napisal knjigo v prilog komunizmu. Kaj čuda, ako so jo njegovi pristaši prevzeli? Herriot je bil tisti, ki je obakrat 1924 in 1932, ko je prišel na oblast, takoj pričel ustvarjati levičarski kartel s socialisti. Danes, ko je levičarski val tako narasel, seveda nekoliko prepozno pridiga o patriotizmu. Napovedal je, da se v kratkem razočaran umakne iz političnega življenja.

Istočasno pa je napovedan tudi pohod »Ognjenih križev«, to je desničarskih organizacij. Tudi v Parizu. Za narodni praznik se torej v Franciji pripravlja veliko merjenje sil in težko, da bo vse mirno poteklo.

ve zvezne države, po zgledu Avstralije, kjer bi obe zvezni državi, južna in severna Irska pod skupno vrhovno vladno obdržali obširne samoupravne svoboščine.

Končno pa imamo vtis, da se pri obravnavanju obeh irskih težnj, ki smo jih našli, vsiljuje sam od sebe zelo zanimiv kompromis. Republikanska zamisel, če bi jo gnali do kraja, je centrifugalna, želja po končni združitvi vse Irske pa je centripetalna. Irska republika pomeni neke vrste beg iz britskega imperija, enotna Irska pa je ideal, ki se da doseči le v njegovem območju. Obe hotenji sta elementarni, a druga drugo kontrolirata. Zato pravimo, da v imperiju, kjer vlada zdravi človeški razum mnogo bolj kot tiskani paragraf ustave, ne bo tako težko najti kompromisa, ki bo zadovoljil Irce in Angleže. Imamo vtis, da že danes ta zdravi človeški razum išče pravih izhodov.

Nastop „Ognjenih križev“

Pariz, 8. julija. AA. Včeraj se je blizu Tourcoinga vršil pohod organizacije Ognjenih križev. Na shodu je govoril voditelj organizacije polkovnik de la Rocque. Med drugim je dejal, da sta strah in nesposobnost poslednjih francoskih vlad povzročila položaj, ki ga Ognjeni križi čujejo spremljajo, da bodo v danem trenutku mogli stopiti v odločno akcijo.

De la Rocque je dejal, »da so Ognjeni križi moralno že zmagali. Levičarji žele pritirati Ognjene križe v predčasnno ofenzivo, da bi jih mogli naslikati kot nekeke upornike, proti katerim je tre-

Abesinsko-italijanski spor

Na ostrini

Svet ZN. sklican dne 25. julija

London, 9. julija. c. Generalni tajnik ZN se je danes sestel z zunanjim ministrom Hoareom in pa z lordom Edenom. Na tem sestanku je bilo sklenjeno, da Anglija zahteva, da se skliče svet ZN na izredno zasedanje za dan 25. julija zaradi napetosti med Abesinijo in Italijo. »Reuters« sporoča iz Rima, da je Italija zaradi tega onemogočila delo razsodišča v Seveningenu, da bi mogla še pred 25. julijem začeti s sovražnostmi proti Abesiniji in s tem postaviti ZN pred gotovo dejstvo. V Italiji trde, da se italijanska vlada sestanka ZN ne bo udeležila.

London, 9. julija Italijanska vlada bo prekinila vsa diplomatska pogajanja za mirno likvidacijo italijansko-abesinskega spora. Mussolini se je zares definitivno odločil že konec meseca avgusta pričeti z vojaško akcijo proti Abesineem. V političnih krogih je izzvala ta vest znatno vznemirjenje, ker se se še vedno nadejajo, da bo mogoče v zadnjem hipu najti kakršenkoli izhod iz nastale zagate. Pri tem so bili mnenja, da so bili

vsi dosedanja ukrepi italijanske vlade predvsem nekeke grožnje, da bi se v senci bajonetov uveljavile italijanske zahteve.

Abesinija prosi Švede - zaman

Addis Abeba, 9. jul. c. Odgovor ameriške vlade, s katerim sporoča, da ne more posredovati v sporu med Italijo in Abesinijo v smislu Briand-Kellogovega pakta, je izzval zelo veliko nerazpoloženje v vsej Abesiniji. Abesinski cesar je izjavil časnika, da zdaj upa samo še na Zvezo narodov. Danes je ameriška kolonija v Abesiniji sprejela iz Washingtona nalog, da naj takoj zapusti Abesinijo. Abesinski cesar je danes poslal brzojavno prošnjo švedskemu kralju, da naj dovoli švedskim pilotom, da bi odpravili kot instruktorji v abesinsko letalsko armado. Švedska vlada je že danes zelo vtljudno odgovorila, da ne more nobene pilota poslati v Abesinijo, ker so vsi preveč zaposleni pri domačem letalstvu.

Kulturni boj v Nemčiji

Rosenberg psuje škofa Galena..

Notranji minister Frick napoveduje zlom katoliških društev

München, 9. julija. SE Zadnje dni se je boj narodnega socializma proti katoliški cerkvi zelo poostрил. Zunanji povod k temu je dalo pismo, ki ga je poslal münsterski škof grof Galen na pokrajinskega predsednika Westfalije, »da naj Rosenberg nikakor ne pride v Münster, ker bi njegov napovedan govor vzbudil med ljudstvom največje vznemirjenje«. Rosenberg pa je kljub temu prišel in je škofovo pismo vzel za povod za najhujše izpade proti katoliški cerkvi. Takšnih psovov katoličani v Nemčiji od tako visoko stoječe osebnosti še niso slišali.

Rosenbergu se je pridružil še poveljnik SA oddelkov Lütze, ki je v svojih izjavah silno sirovo dejal: »Kdor nas napada, ga bomo steptali na tla, kdor se z nami bori in nas izziva, ga bomo pobili.« Našel je nato narodnosocialistične »verske nauke«, ki jih

bo narodni socializem tudi katoličanom znal vcepiti mesto njihovih neumnosti.

Na isti način se je izkazal tudi notranji minister Frick, ki se je s psovki znosil nad münsterskim škofom, ki si je drznul prepovedati besedo državnemu voditelju narodnosocialistične stranke. »Treba bi ga bilo zapreti. Mi zahtevamo, da se vse javno življenje odredi verskih vplivov. Kakšna neumnost je govoriti o katoliškem uradniku. Mi ne potrebujemo ne katoliških, ne protestantskih uradnikov, ampak nemških. Kakšna bedastoča govoriti o katoliških uradniških združenjih, ali o katoliškem tisku. Zakaj nam je pa katoliški tisk. Tudi katoliška strokovna društva, društva vajencev in rokodelcev in sploh vsa katoliška stanovska društva ne spadajo več v okvir naše države. Razpršili jih bomo...«

Kaj nam je pripravljala Jevtić-Marušičev režim

Tajne petorke

Jevtićeva garda
v Narodni
skupščini

Kot dopolnilo k našemu včerajšnjemu poročilu o namerah Jevtić-Marušičevega režima, da ustanovi po nemškem zgledu posebne režimske uniformirane in oborožene udarne čete pod imenom POF (Patrijotična Omladinska Fronta) in da je naša država pred takšnimi katastrofalnimi pustolovščinami rešila ob 12 uri nova Stojadinovičeva vlada, objavljamo danes sledečo poučno vest belgajske »Politike«. Kajti Jevtić-Marušičev režim je mislil iti še dalje. Ne samo, da je nameraval svoje politične nasprotnike poslati v koncentracijska taborišča, ostale državljane pretepati po udarnih POP četnikih, ampak Jevtić-Marušičev režim si je hotel še med poslance samimi, torej v ustavni Narodni skupščini ustanoviti posebno oboroženo pretorijansko gardo poslancev, »petorke« imenovano, ki bi bila imela namen strahovati poslance in jih »silo uklanjati pokorščini novega jugoslovanskega »führerja«. »Politika« pripoveduje vso stvar takole:

»Narodni poslance za sarajevski okraj dr. Kaludžerić, ki je kot bivši radikal takoj prešel k dr. Stojadinoviču, pripoveduje, kako bi izgledala narodna skupščina, če bi bil Jevtić še vedno ostal na oblasti. Neki narodni poslanec namreč, ki pripada bližnji družini Bogoljuba Jevtića, je v imenu neke skupine narodnih poslancev, zbiral poslance in jih priganjal, naj vstopijo v organizacijo »tajnih petorke«, ki naj bi imela namen in nalogo, da v narodni skupščini slepo podpirajo vse ambicije »führerja« Jevtića. Ožja okolica gospoda Jevtića je torej zares mislila, da se je Jevtić vrnil od volitev kot neki jugoslovanski kancelar in »führer« nekega »pokreta«, o katerem so že govorili nekateri aktivni ministri, čeravno se med ljudstvom še nikjer ni pokazal. Te skupščinske »petorke« bi po zamisli Jevtićevega režima tvorile neke vrste ogrado novega fašističnega pokreta pod vodstvom POFa, na isti način, kot so hitlerjevske SS udarne čete od prvega početka bile revolucionarni kader Hitlerjevega gibanja. Narodna skupščina, ki bi bila s pomočjo teh »petorke« branila Jevtića na oblasti in služila njegovim »führerskim ambicijam«, bi postala kader revolucije, ki jo je pripravljala odhajajoči režim. Kriza vlade in imenovanje nove vlade je za vselej uničila ljubimkanje s revolucijo od zgoraj, ker nova vlada ne zahteva od skupščine, da si s njeno pomočjo osvoji narod in državo, ampak zahteva od nje, da vladi pomaga, da ohrani državo pred nepotrebnimi pustolovščinami in pred nepotrebnimi gorjemi.«

Dekret o konfinacijah

V današnji »Politiki« beremo: G. Bogoljub Jevtić je na skupščinskem ločniku srečal novinarje, s katerimi se je začel razgovarjati. V tem razgovoru je g. Jevtić dementiral vesti, da je njegova vlada pripravljala internacije raznih političnih. G. Jevtić je izjavil, da bi bil moral kaj takega narediti pred volitvami, ako bi bil hotel. Toda znano je, da je on amnestiral dr. Mačka ter izpustil iz internacije dr. Dragoljuba Jovanovića, ki je največ delal na sestavi liste g. Mačka. Izpustil je tudi Milana Kostića, Dudo Boškovića in druge. G. Jevtić je še enkrat izjavil, da kaj takega ni storil tudi ne po volitvah, na katerih je dobil večino.

Temu nasproti izjavljamo mi, da je notranji minister Jevtićeve vlade Velja Popović dne 15. maja poslal vsem banom države nalog, da naj mu pošljejo seznam najbolj nevarnih in najplivnejših oseb, ki so proti režimu, katere naj se konfinirajo ali postavijo pod policijsko nadzorstvo. Na to depešo so bami takoj naslednjega dne poslali vsem okrajnim glavarjem sledeči nalog:

Pov. II. DZ. No. 1716/1
16. V. 1935.

Vsem areskim načelnikom, vodjem areskih izpostav itd.

Na depešo ministarstva notranjih poslov od 15. t. m. Vam naročam, da mi vpošljete v 10 dneh seznam najbolj nevarnih in najplivnejših oseb, ki vodijo ali osebno izvršujejo akcijo proti državnemu in narodnemu edinstvu in je zato njihova navzočnost v sedanjem krajevem bivališču nevarna za javni red in mir in sploh za javno varnost.

V istem seznamu ali posebej mi predložite utemeljen predlog glede oseb, ki bi jih bilo zaradi takega udejstvovanja treba konfinirati ali staviti pod policijsko nadzorstvo.

Podpis bana.

Pod ta ukaz so sledila navodila, v katerih se zahteva, da se popišejo vsa ne režimska društva s namenom, da se razpustijo. Kakor smo že omenili, je bil dan obenem nalog, da na ta spis pridejo v prvi vrsti vodilne osebe opozicije, pri nas predvsem pristajši SLS, od drugih pa dr. Kramer, Ribnikar in še nekateri drugi, ki so bili v opoziciji proti dr. Marušiću.

Besedo ima g. Bogoljub Jevtić.

Finančni zakon za l. 1935-36

7 in pol milijonov Din za ljubljansko vseučiliško knjižnico

Belgrad, 9. julija. m. V finančnem zakonu za 35-36, ki ga je finančni minister predložil skupščini v razpravo, je pooblastilo prosvetnemu ministru, da lahko v soglasju s ministrskim svetom odobri 7 in pol milijonski kredit za gradnjo vseučiliške knjižnice v Ljubljani. Dalje so v zakonu razne odredbe o davkih, taksah, pristojbinah, užitninah in carinah.

Čl. 44. predvideva ustanovitev ministarstva pošte in telegrafa s dne 1. septembra. Organizacija tega ministarstva bo predpisal ministrski svet z uredbo na predlog pravosodnega ministarstva. Čl. 65. pravi: Izjemno od predpisov zakona o državljanstvu Slovani po rasi in jeziku, doseljeni in oni, ki bivajo v eni izmed občin kraljevine Jugoslavije, bodo sprejeti v državljanstvo kraljevine Jugoslavije, ako najdalje do 31. marca 1936. leta predajo pristojnim občupravnim oblastem prve stopnje prošnjo za izjemni sprejem v jugoslovansko državljanstvo in če notranji minister po svobodni oceni to vprašanje potrdi ter o tem izda

odlok. Čl. 68. razširja veljavnost finančnega skena tudi na osebe, ki se sprejmejo v banovinsko službo kot dnevnarji ali honorarni uslužbenici ter se na ta način tudi za te ustanovi podporni fond pomožnega osebja v službi pri banovini.

Proračun državnih izdatkov in dohodkov za leto 1934-35 se podaljša za 8 mesecev do 31. 3. 1936. Skupno se izdatki povečani v novem proračunu za 242.018.348 dinarjev, dohodki pa se povečajo za 49.509.619,60 dinarjev.

(Točne podatke o finančnem zakonu prinesemo v eni prihodnjih števil. Op. uredništva.)

Bled dobi avtomatsko telefonsko centralo

Med izrednimi izdatki je tudi pozicija dinarjev 2.250.000 za nabavo telefonskih avtomatskih central in aparatov za Bled, Boh. Bistrico, Jesenice, Radovljico in Lesece.

„Bojno glasovanje“ v Narodni skupščini

Dv tretjinska večina za vlado

Vlada je predložila finančni zakon

Belgrad, 9. julija. m. Za današnjo skupščinsko sejo je vladalo veliko zanimanje, enako kot za prvo sejo, na kateri je vlada podala deklaracijo. Že zgodaj zjutraj je bilo okrog skupščine vse živo. Skupščinski kulorji so bili okoli desetih polni. Poslanci so v klubskih prostorih živahno in burno debatirali. Šele 10 minut pred 11. uro se je oglašil skupščinski zvonec. Galerije za publiko in časniške lože so se takoj napolnile.

Ob 11 je skupščinski predsednik Stevan Čirić otvoril sejo. Zapisnik je bil sprejet brez pripomb. Nato je stopila v skupščino vlada z dr. Stojadinovičem na čelu, ki je bila živahno pozdravljena. Skupščini je bilo sporočeno, da je predložil zakonski predlog o dvanajstih in o naknadnih in izrednih kreditih za leto 1935-36. Proučil ga bo novoizvoljeni finančni odbor. Predčit je bil kraljev ukaz, s katerim se imenuje za zaupnika vojnega ministra pri proračunski razpravi divizijski general Milorad Petrović, pomočnik vojnega ministra, ker bo vojni minister general Živković za časa proračunske razprave na dopustu.

Dalje je bilo skupščini sporočeno, da je z odlokom ministrskega sveta finančni minister predložil skupščini zakon o splošnem carinskem tarifu in zakonsko novelo pri uvozu in izvozu, kot dodatek k zakonu o splošnih carinskih tarifih in pravilnik.

Kredit za Ljubljano

Skupščina je vzela na znanje poročilo Glavne kontrole o specialnih kreditih, med katerimi je odobrenih 6.683.000 mestnemu načelnstvu ljubljanskemu za regulacijo Ljubljane.

O poročilu Glavne kontrole bo razpravljala novoizvoljeni finančni odbor. Nato so poslanci vložili nekaj interpelacij, med njimi Milan Božić na predsednika vlade o namerah njegove vlade, da bo vodila nacionalno in gospodarsko politiko. Predsednik vlade je nujnost interpelacije sprejel.

Volitve v odbore

Po 15 minutnem odmoru so pričele volitve v stalne skupščinske odbore. Vloženi sta bili dve listi. Lista »narodnih poslancev skupščinske večine« ima za nosilca administrativnega odbora Stavo Trpkovića, imunitetnega odbora Izmeta bega Gavro Kapetanovića, odbora za prošnje in pritožbe Milana Lazarevića, finančnega odbora dr. Marka Kožulja.

Na čelu opozicijske liste, ki sta jo sestavila Voja Lazić in Jevtić, je bil za vse štiri odbore Bogoljub Jevtić.

Volitve so bile tajne in so trajale pol drugo uro. Ko so bile volitve končane, je Stevan Čirić objavil izid glasovanja:

Za odbor za prošnje in pritožbe je glasovalo 289 poslancev, za Milovana Lazarevića (Klub narodnih poslancev skupščinske večine) 194 glasov, za Jevtića (opozicijski klub) 91 glasov, 4 listki prazni.

Za imunitetni odbor: oddanih 290 glasov, za Kapetanovića (vladna lista) 191, za Jevtića (opoz. lista) 95, prazni 4.

Za administrativni odbor: oddanih 287, za Trpkovića 191, za Jevtića 89, praznih 7. Za finančni odbor: oddanih 293, za Kožulja 199, za Jevtića 90, 4 prazni.

Na podlagi teh volitev je po propozicijem sistemu dobila vladna lista v odboru za prošnje in pritožbe, imunitetnem in administrativnem odboru po 14 poslancev, Jevtić pa 7 članov. V finančnem odboru je dobila vladna lista od 31 mandatov 21, Jevtićeva lista pa 10.

Od Slovencev so na vladni listi izvoljeni v administrativni odbor dr. Klar, v imunitetni odbor dr. Šemrov, v odbor za prošnje in pritožbe Benko Josip, v finančni odbor dr. Lovrenčić Ivan in dr. Vebel Andrej, kot namestnik dr. Koce Juro. Na opozicijski listi so kandidirali v administrativni odbor in v odbor za prošnje in pritožbe dr. Novačan, v finančni odbor dr. Fuks in Mohorić, vendar ni bil nobeden od njih izvoljen.

Jevtićev poraz

Rezultat volitev, ki so bile tajne, je jasen dokaz, da je ogromna večina poslancev odobrila delo vlade. Obenem pa je to poraz za Bogoljuba Jevtića, ki je skupno s pristajši

Voje Lazića, najmočnejšo skupino parlamentarne opozicije, dosegel največ 95 glasov. Vladni poslanci so sprejeli izid volitev dostojanstveno in mirno. Jevtićev pristajši Dragiša Milovanović pa je, ko se je omenilo Jevtićevo ime, obupno vzkliknil: »Živijo Jevtić!« Njemu se je pridružilo kakih 5 glasov, kar je zbudilo smeh v dvorani.

Takoj nato je skupščinski predsednik prosil poslance, ki so izvoljeni v posamezne odbore, da se popoldne ob 6 sestanejo in konstituirajo in ga o tem pisмено obveste.

K besedi se je oglašil Voja Lazić, toda je ni dobil, ker se po poslovniku ni pravčasno javil. Nato je bila seja zaključena. Prihodnja seja se bo sklicala pisмено. Na dnevnem redu je določitev dnevnega reda za prihodnjo sejo.

Belgrad, 9. julija m. Danes popoldne se je izvršilo konstituiranje stalnih skupščinskih odborov, ki so bili izvoljeni na dopoldanski seji narodne skupščine. Za predsednika je bil izvoljen dr. Marko Kožulj, za podpredsednika Dragiša Cvetković, za tajnika Nikola Sokolović in dr. Miškulin. V administrativnem odboru so: predsednik Stavo Trpković, podpredsednik Pavle Matija, tajnik Branko Nikolić. Imunitetni odbor tvorijo: predsednik Ismed beg Gavro Kapetanović, podpredsednik Janko Baričević in tajnik Knezević. Odbor za prošnje in pritožbe je sestavljen sledeče: Predsednik Milovan Lazarević, podpredsednik Nurijo Kozarac, tajnik Milan Sokić.

Belgrad, 9. julija m. Zvečer so se med poslanci držilo, da bodo nekateri člani skupščinskega predsedstva podali ostavko na svoje položaje, ker so s ustanovitvijo novega poslanskega kluba vladne večine nastale spremenjene razmere in ti člani predsedstva ne uživajo zaupanja večine narodnih poslancev. Med tistimi, ki bodo podali ostavko, se omenja skupščinski podpredsednik Voja Lazić, vodja zemljoradnikov v skupščini, ki so v opoziciji.

Iz vladnega kluba

Belgrad, 9. julija. Danes popoldne ob 6 je bila prva seja novoustanovljenega kluba narodnih poslancev skupščinske večine. Po končani seji je bil izdan naslednji komunik: Danes ob 18 se je sestel klub narodnih poslancev skupščinske večine pod predsednikom Stevanom Jankovičem. Seji so prisostvovali člani kraljevske vlade s predsednikom dr. Stojadinovičem. Stevan Janković je v par besedah obrazložil potrebo, da se oenuje ta poslanski klub ter sporočil, da se je dosedaj vpisalo v ta klub 200 poslancev. Bodoče vpisovanje poslancev v ta klub se bo vršilo samo po predhodni odobritvi predsedstva kluba.

Po govoru g. Jankovića se je na predlog Petra Rogavca izvršilo konstituiranje. Izvoljen je bil za predsednika Stevan Janković, za podpredsednika Milovan Lazarević, dr. Milan Pintorović in dr. Ivan Lovrenčić, za tajnika Dimitrijević Ljutica, dr. Josip Rogić, Milan Mravlje in Nurijo Kozarac, za blagajnika Miha Lukarević.

Gibanje ljubljanskih radikalov

Ljubljana, 9. julija. Danes zvečer se je zopet sestalo izvestno število pristajev bivše radikalne stranke. Na sestanku so razpravljali definitivno o tekstu resolucije, katero bodo ljubljanski radikali predložili glavnemu odboru radikalne stranke. Zvečer ob 8 pa so odptovali v Belgrad kot zastopniki ljubljanskih radikalov z resolucijo: dr. Niko Zupanić, dr. Vladimir Ravnihar, časnikar G. Čulafić, dopisnik Vremena ter mag. uradnik g. Lejze Slavovec.

Osebnosti

Belgrad, 9. jul. m. Upokojeni so Korošec Ivo, sreski nadzornik v Mariboru, ter ti-le učitelj in učiteljice: Skala Ljudmila v Sošanju, Klemenčič Josip v Pobrežju, Tratar Jože v Ljubljani, Legat Stanko v Ljubljani, Vuga Ivan v Ljubljani, Osredkar Ana v Ljubljani, Kavčič Pavla v Višnji gori, Hajda Marjeta v Križevcih, Kopač Leopold v Slovenj Gradcu.

Z dekretom prometnega ministra je upokojen Ogrinc Rudol, strojni nadzornik 3. pol. skup. v Ljubljani.

Premišljen je Lavrenčić Rudol iz Novega Sada na pošto Ljubljana I. Pri pošti Ljubljana I sta postavljeni za pomožni poštni manipulantinji 10. po. skup. Butala Katarina in Smuc Ivan.

Umrl je gospod Ivan Barl, žel. uradnik v pokoju, Podmilščakova 1 za Bežigradom.

Dunajska vremenska napoved: Pretežno jasno in topleje. Z zapada se bliža oblačnost.

Domači odmevi

Zopet preobrat?

»Jutro« se že dolgi časa nahaja na potih, po katerih mu je težko slediti, ker nikakor ni mogoče razbrati, kam namerja, ako ni njegovo pisanje in zahtevanje v letih 1934 in 1935 sploh samo izraz popolne politične in kulturne dezorijentacije.

Kar se tiče kulturnega programa v najširšem pomenu, smo lahko zadovoljni, da je začelo »Jutro« gledati na katoliški svetovni nazor, ki ga začenja vedno bolj smatrati za edino trdno podlago duhovne in moralne obnove naroda, pozitivno. Nikakor pa se »Jutro« in njegov krog ne moreta znajti v političnem življenju, kjer iščeta nove usmeritve, pa se ne moreta odgrati od centralističnega in unitarističnega gledanja. Menda je res samo osebno nasprotstvo med »Jutrovim« krogom in dr. Marušićem glavni vzrok, da skuša »Jutro« najti drugo politično podlago, nego je bila njegova dosedanja. Ze so se ljudje veselili, ko se je »Jutro« začelo simpatično nagibati k slovenstvu, oziroma k priznavanju slovenske individualnosti v skupnem političnem in kulturnem življenju države, oziroma jugoslovanstva, dasi se je vsak bal, da ne bo »Jutro« zopet padlo nazaj v svoj jugoslovanski integralizem ali da bo, kakor pravijo medicinci, redno dobivalo recidive. In res beremo danes, ko se nahaja »Jutro« v najhujši borbi zoper Marušičev jugofašizem, beležko, v kateri se urednik identificira s pisanjem belgajske revije »Javnost«, ki se hudeje na nas, ker smo grajali združenje naših umetnikov, ki so si nadeli ime »umetnikov dravske banovine«, ker so menda pod Marušičevim režimom mislili, da ne bi bilo patriotično oziroma, da bi zvenelo protidržavno, če bi se lepo imenovali to, kar so, murveč slovenski umetniki. »Jutro« se strinja z belgajsko revijo, da bi »bilo vendar že enkrat zapustiti ozke dvore preporodnega patriotizma, ko se ni moglo osnovati nih združenje prodajalcev kostanj ali klobas, da se ne bi imenovalo združenje srbskih pro-

dajalcev kostanj ali društvo slovenskih klobasarjev...«

Kljub temu, da skuša »Jutro« na ta način vprašanje ucrunjenja dravskih ali slovenskih likovnih umetnikov potisniti na nivo slabega gostinstskega vica, smo mnenja, da je ta stvar načelne važnosti, ker afirmacija slovenstva in njegove naloge v jugoslovanski skupnosti nikakor ni vprašanje koštanjstva ali klobasarstva. Kdor skuša iti mimo tega problema na tak slovenstva nedostojen način, dokazuje le, da mu slejkoprej manjka osnovnega domorodnega čuvstva, ki je nujna podlaga vsem višjim čuvstvom in vsaki višji skupnosti, ter zato zelo obžalujemo, da smo »Jutro« zopet našli na starem izbojčnem potu, o katerem so nekateri res že mislili, da so ga jutrovo: poučeni po bridkih izkušnjah in enoglasni odklonili njihovega političnega programa po slovenskem ljudstvu in njegovih kulturnih delavcih, končno zapustili.

Zagrebski Sokol zahteva razdržavljenje

Izvršilni odbor zagrebske sokolske župe je na svoji seji 4. in 5. julija sklenil resolucijo, v kateri izjavlja, da imenovanje vodstva sokolske zveze ter sprejemanje državne denarne podpore ni v skladu z načelom samostalnosti in svobode sokolstva. Sokolska župa Zagreb želi, da Sokol zopet postane privatno društvo, ki naj bo popolnoma svobodno. Sokol ne sme biti kakšna poluradna ali državna ustanova, ampak ustanova svobodnega navdušenja posameznikov in naroda. Sokoli morajo nesebično delati za blagor celokupnega naroda in ne smejo biti plačani ter se morajo naslanjati na svojo lastno moč in sredstva. Uprava energično zahteva, da se zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije izpremeni in da naj sokolstvo odklanja dosedanje stalno državno podporo iz državnega proračuna.

Krvavi izgredi v Strasburgu

Pariz, 9. julija. AA. Kakor poročajo nacionalistični listi, predvsem »Echo de Paris«, je prišlo v Strasburgu včeraj do hudih demonstracij nacionalistične mladine. V Strasburgu se je mudil letalski minister Pierre Cot. Demonstranti so navallili proti njegovemu avtomobilu in skušali vreči ministra. Policija je to s težavo preprečila.

Minister bi bil moral na nekem tamkajšnjem levičarskem zborovanju nastopiti kot govornik. Nacionalisti pa so se pripravili, da to zborovanje onemogočijo. Ko je bil minister obveščen, da se pripravljajo nove demonstracije, se ni udeležil zborovanja, ki je bilo sploh odpovedano. Kljub temu pa je prišlo še do več incidentov med pristajši levico in nacionalistično mladino. Šest ljudi je bilo lažje ranjenih. Policija je aretirala osem demonstrantov.

Pariz, 9. jul. c. Prihodnji teden se bo vrnil evharistični kongres za vzhodno Francijo v Strasburgu. Kongres bo trajal štiri dni. Na otroškem dnevu bo okoli 40.000 otrok sprejelo sv. obhajilo. Računa se, da se bo glavne verske manifestacije udeležilo približno 100.000 oseb. Slovensko sveto mašo bo imel papežev muncij. Zgodaj se bo devotile 65% popusta.

Da si zavaruje pot v Indijo....

London, 9. jul. c. V lordski zbornici je lord Strickland predložil nujen predlog, da naj se zgradi veliko letališče za hidroavijone na otoku Malte. Za to letališče naj se določi kredit dva in pol milijona funtov šterlingov. Predlog je bil sprejet in se je v debati posebej navajalo, da si mora Anglija tudi v zraku zagotoviti prosto pot v svoje kolonije v Indiji. Letalska proga med Londonom in Indijo poslej ne bo šla več preko Francije in Italije, ampak okoli Španije preko Gibraltarja, Malte in Palestine. Poleg tega pa bo to letališče imelo tudi važen vojaški pomen, posebno še zato, če bi se napetost med Italijo in Anglijo zaradi Abesinije preveč poostрила.

Nemško brodovje

Berlin, 9. julija. AA. Na osnovi pomorskega sporazuma Anglije in Nemčije bodo Nemci zgradili dve oklopni vojni ladji po 26.000 registrskih ton. Na teh ladjah bodo montirali topove s kalibrom 250 mm. Zgradili bodo nadalje dve križarki po 10.000 ton in z 300 mm topovi, 16 rušilcev po 1625 ton s 127 mm topovi in 20 podmornice po 250 registrskih ton. Podmornice se pravzaprav že gradijo in je bila ena izmed njih te dni že splovljena v morje. V načrtu je končno tudi zgraditev prve nemške matične ladje za letala.

Katoliški shod v Pragi - zagotovilo miru

Opava, 4. julija.

Manifestacija katoličanov češkoslovaške republike je končana. Stotisoči so se razšli na domove, veličastni oltar na Vavčakovem trgu so demontirali, strahovski stadion, v dnevnih kongresih spremljen v cerkev, služil zopet svojim namenom, a Praga živi še vedno pod mogočnim vtisom katoliškega shoda, katoličani republike pa so veseli v svojih središčih ponesli na domove utrjeno zavest: katoličani smo. Cela republika govori še vedno o katoliškem shodu. Vsi časopisi brez razlike pohvalno in priznalo poročajo o vseh prireditvah in prinašajo slike. Kakor so se izrazili francoski žurnalisti o domačih razmerah, tako lahko rečejo danes češki: v republiki danes ni časopisa, ki bi napadal katolicizem.

Pred odhodom iz Prage sem obiskal šef-urednika glavnega dnevnika čeških katolikov »Lidove listy« g. prof. dr. Jana Scheinosta. Na vprašanje, kolik je uspeh katoliškega shoda v Pragi, mi je g. profesor dal naslednja pojasnila: Uspeh presegla vsako pričakovanje. Pričakovali smo sto tisoč ljudi, a prišlo jih je pol milijona. Niti zavedali se nismo, kaj smo, kaj zmoremo in kaj pomenimo. Vpliv laicizma po prevratu nas je tako zajel, da smo izgubili svojo zavest. Zato nam je baš danes bila potrebna katoliška manifestacija, da pokažemo, koliko je še v nas moči in sile. Poleg notranje poglobitve versko-nravnega življenja, ima katoliški shod v Pragi velik notranji in zunanje politični pomen. Katolicizem je moč v državi, katera ga bo morala respektirati in upoštevati. Nikomur v državi se dosedaj še ni posrečilo, da bi v taki ljubezni združil v enoto vse narodnosti republike. Ob priliki večerne manifestacije na Vavčakovem trgu je nek Nemec radostno vzdiknil: »Kako se tukaj imamo radi, zakaj bi se drugače ne imeli tako!« Zopet je katolicizem dokazal, da je velepomemben činitelj miru. Kot doma so se v češki Pragi počutili Slovaki, Rusini, Nemci, Madjari in Poljaki, v zavesti, da je zlata Praga centrum njihove močne države. V trenutku, ko so posamezni narodi v svojem jeziku izpovedali sveto vero in obnovili krstno obljubo, smo živo občutili ono grandiozno nalogo katoliške cerkve: »Pojdite in učite vse narode.« Praga je vajena prireditve, ki tvorijo odsev materialne kulture, ka-

toliški shod pa je bil velika prireditev duhovne kulture. Zato je pritegnil duhove na se.

Katoliški shod v Pragi pa ima tudi velik zunanje-politični pomen. Izborna je bila taktična poteza Vatikana, da je bil kot papežev legat prišel v Prago baš pariški nadškof kardinal Verdier. Kot ta, ni bil v demokratični Pragi dosedaj še nikdo sprejet. Verdier je v teh dneh postal ljubljenec Prage. Vse je hrepenelo po njem in njegovem blagoslovu. Verdier je bil tisti, ki je spoznal češko dušo, uvidel nje nacionalni ponos in apeliral na slavno zgodovino.

Ni dvoma, da je ravno katoliški shod v Pragi mnogo doprinesel k temu, da se bo končno povoljno uredil modus vivendi med Vatikanom in Češkoslovaško in da se bo prijateljsko razmerje med Francijo in Češkoslovaško še bolj utrdilo. Duhu pomirjenja, medsebojnega prijateljstva in sodelovanja odgovarjajo tudi vse notranje- in zunanje politične izjave cerkvenih in državnih diplomatov, izrečene ob priliki katoliškega shoda v Pragi, zlasti še izjave zunanjega ministra dr. Beneša. — Katoliški shod v Pragi je bil torej za državo velikega pomena.

Še nekaj zanimivosti: v dneh kat. shoda je poleg rednih, privozilo v Prago 117 izrednih vlakov, na katerih se je pripeljalo 342.000 ljudi. Koliko jih je prišlo z avtobusi, vozovi, peš in Praga sama. Pošta je v teh dneh sprejela več stotisoč razglednic. Praški hoteli že dolgo niso imeli toliko prometa. Cestna železnica je v dneh kongresa prevozila nad tri milijone potnikov. Ogromne množine se je popilo piva in raznih kislih vod. Za ohlajenje vseh teh pijač je Praga porabila 40 vagonov ledu.

Karlshbrunn, 5. julija.

Kardinal-legat Verdier je po končanem katoliškem shodu v Pragi odšel na Moravsko. Danes, na praznik slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda, ki je v olomuški škofiji zapovedan praznik, se nahaja na Velehradu, kjer ga množice Moravanov sprejemajo v pestrih narodnih nošah. Taka obiska Velehrad še ni imel. Sv. Ciril in Metod, združita slovanski rod! Z Moravskega odhaja kardinal Verdier na Slovaško. Tako bo prepotoval skoro celo državo. Tako je on vzbudil češkoslovake, ker so ti vzljubili njega. Matija Munda.

Zdaj Ti bom pa še nekaj pokazala —

vendar moraš pri tem zapreti oči.

„Saj vendar ne morem gledati z ušesi ali pa z nosom! Sicer pa počakaj malo, ta vonj poznam, spominja me na poletje, na mlad smrekov gozd — zares čudovito. P... menda ni...“

„Vidiš, celo z zaprtimi očmi si uganila — to je moje perilo, na katero sem tako ponosna. Prijeten vonj ima od Schichtovega terpeninovnega mila. Odkar perem s tem milom, je perilo vedno prekrasno in lepo dišče.“

SCHICHTOVO

TERPENTINOVNO MILO

... in za namakanje ženska hvala

Zlati jubilej borovniških gasilcev

Borovnica.

Prostovoljna gasilska četa v Borovnici slavi dne 14. julija 50 letnico svojega obstanka. Zlati jubilej nesebičnega dela je združen s spominom sv. maša za rajnike člane; popoldne se vrši slavnostni pohod po vasi, pred cerkvijo velik gasilski tabor, katerega se udeležijo gasilske čete, včlanjene v župi Ljubljana-okolica. Pri popoldanskem prireditvi sodeluje železničarska godba Sloga.

Ker je gasilska četa ena najstarejših, služi posebno pozornost. Ta dan bo tudi Marjetno žegnanje; romantični Peko pa je v

vročini prav prijeten izlet, na večer more preživeti izletnik nekaj veselih ur med vrliimi borovniškimi gasilci

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne **FRANZ JOSEF** grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

neznansko velik vlak, ki hiti skozi svetovni prostor. Zvezde, plavajoče v njem, nadomestujejo brozjavne drogove, hiše, drevesa in gore. Zato morajo vse zvezde kazati neka gibanja, ki so si med seboj podobna, saj imajo skupen izvor, namreč v gibanju Zemlje. Vsi ti premiki zvezd so seveda le navidezni, kakor je navidezen ples pokrajine pred drvečim vlakom. Zvezde, ki so nam bližje, imajo večje premike kakor bolj oddaljene. Iz velikosti tega navideznega gibanja moremo tedaj sklepati na oddaljenost zvezd.

Imenovane premike v resnici tudi ugotoviti, je pa popolnoma druga pesem. V starem in srednjem veku so bili mnenja, da Zemlja miruje v središču vesolja. Vse zvezde s Soncem in Luno vred se gibljejo okoli Zemlje, ne pa Zemlja okoli Sonca. Vzlic nastopu nekaterih mož, kakor Pitagore, Aristarha, kardinala Kužanskega in drugih, ki so učili, da se Zemlja giblje, je bila vera v nepremičnost našega sveta tako trdna, da je ni bilo mogoče omajati. Zakaj ne? Eden glavnih vzrokov je bil ta, da ni bilo mogoče odkriti nikakega premika zvezd, ki bi izdajal gibanje Zemlje. Podobne težave je imel tudi Poljak Nikolaj Kopernik, kanonik iz Fromborka, ki je izdal leta 1543. svojo znamenito knjigo »O gibanju nebesnih teles«. V njej je trdil, da je večina nebesnih gibanj navidezna, ker so le posledica vrtenja Zemlje okoli lastne osi in njenega kroženja okoli Sonca. Ne Zemlja, temveč Sonce stoji nepremično v središču vesolja. Zemlja je neznatna zvezda, ki v družbi z drugimi premičnicami izvaja svoj večni ples okoli mogočnega gospodarja dneva. Za vse te trditve je imel Kopernik le prepričevalne besede in nič drugega. Zato ni čuda, da njegov nauk ni našel pravega priznanja. Le nekaj redkih mož mu je sledilo. Seveda so se trudili na vse mogoče načine, da bi našli dokaze za gibanje Zemlje. Kar celi rodovi zvezdoslovcev so se po Kopernikovem nastopu prizadevali najti zavedne premike zvezd, pa vedno brez uspeha. Tudi slavni danski zvezdoslovec Tycho Brahe, ki je pognal natančnost astronomskega opazovanja z golim očesom do skrajnih možnih meja, ni uspel. Zato mu ne smemo tako zelo šteti v zlo, da ni šel za Kopernikom. Kje je vzrok, da je bilo delo teh znanstvenikov zaman? Odgovor je kaj preprost: Zvezde so tako silno daleč od Zemlje, da njihove premike golo oko niti ne zazna. Človeško oko se je moralo oborožiti z

mogočnimi daljnogledi in z občutljivimi merilnimi pripravami, preden se mu je posrečilo najti tako dolgo iskane premike zvezd. Resničnost Kopernikovega nauka je bila že davno na druge načine izpričana, ko so šele v drugi četrtini prejšnjega stoletja na nekaterih zvezdah, ki bi jih lahko našli na prstih ene roke, odkrili gibanja, kot posledico kroženja Zemlje okoli Sonca! Skoraj 300 let je čakalo človeštvo na ta dokaz Kopernikovih trditve.

★

Juljsko nebo. Takoj po zahodu Sonca opazimo na južni strani neba tri svetle zvezde. Nad zahodom blesti bela Venera kot Večernica. Ze nekaj mesecev opravlja posel večerne znanilke. Njen sijaj se stalno veča in doseže v začetku avgusta največji razmah. Sredi južnega neba vidimo rdečega Marta v sosedstvi Klasa, glavne zvezde v Devici, kateremu se 14. julija približa na najmanjšo razdaljo. Bolj proti vzhodu naletimo na svetlega Jupitra, ki sije v močni, belo-rumeni svetlobi. Prav blizu njega stoji veliko slabotnejša zvezda, kateri bo 31. julija najbolj blizu. V naslednjih večernih urah je stanje zvezd sledeče: Na zahodni strani se razprostira ozvezdje Device s Klasom, ki se nad jugom stika s Kašo. Ta pa meji na drugem koncu na Orla, ki je že v Rimske cesti. Pod Kašo, prav blizu obzorja zapazimo svetlo zvezdo rdečee barve. To je Antares, najsvetlejša zvezda v Skorpionu. Visoko nad glavo je Volar z Arkturom na zahodni in Lira z belo Vego na vzhodni strani. Točno pod Severnico se javlja v ozvezdju Perzeja Rimska cesta iznad obzorja ter se skozi Kasiopejo in Laboda dviga v vzhodno stran neba. Na zahodu se poslavljata Dvojčka, nadalje Rak in končno Veliki lev. Sredi severnega neba izginja Koza v meglicah obnebika. Veliki voz se je docela preselil na zahodno stran.

Merkur je na jutranjem nebu in doseže dne 14. julija največjo navidezno razdaljo od Sonca. Saturn je v Vodnarju ter vzhaja v poznih večernih urah.

Luna sreča 9. julija Marta, 11. julija Jupitra in 19. še Saturna. 16. t. m. je popola lunin mrk in 30. mrkne deloma tudi Sonce. Oba mrka sta pri nas nevidna.

4. julija je dosegla Zemlja od Sonca najbolj oddaljeno točko svojega tira ali odsotnje.

dva dni pred smrtjo vzdihnil otroško prosto: »Zeljo imam, da bi gledal Boga.« — Enako prisrčno pa so se tudi od rajnika poslovili številni znanci in prijatelji. Pogreba, ki ga je vodil frančiškanski provincial gosp.

dr. P. Guido Rant, so se poleg številnih sorodnikov iz mesta in z dežele udeležili č. stolna kanonika g. A. Stroj in g. dr. Tomaž Klinar, načelstvo in uradništvo Ljudske posojilnice v Ljubljani, Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov z zastavo, odlični zastopniki ljubljanskih trgovskih krogov ter mnogoštevilno občinstvo in mogočno odposlanstvo hvaležnih Barjanov. Gasilci z Barja so ves čas ob krsti tvorili častno stražo, pevski zbor rokodelskih pomočnikov je dovršeno zapel dve žalostinki, ob odprti grobnici pa je ganljivo rajniku v slovo govoril na čelnik Ljudske posojilnice, prof. g. K. Dermastija. Podčrtal je v svojih besedah rajnikovo prijateljstvo, ki ni poznalo nikake hlimbe, njegovo pripravljenost za sotrudištvo in pomoč na gospodarskem in kulturnem polju, njegovo navezanost na Barje in Barjane, njegovo ljubečo skrb za zapuščeno in ogroženo mladino, njegovo usmiljeno srce do ubožcev, ki je delo po geslu, naj ne ve levica, kaj dela desnica; njegovo bogovdanost...

Danes se je darovala v cerkvi Marijinega Oznanjenja za rajnim slovesna črna maša zadušnica. Prisotni so bili številni prijatelji in znanci; vsi pa, ki smo ga poznali od blizu, ga bomo nosili še nadalje v ljubem spominu. Ali življenje, ki ga je živel, ni bilo vredno, da ga je živel?

Peuska zveza

Slike zbora z velikega evharističnega koncerta so se zelo posrečile. Naročiti si jih je mogoče pri fotografu Kralju v Frančiškanski ulici, in sicer stane velika na trdem kartonu nalepljena slika 20 Din, manjša, v velikosti razglednice pa 3 Din. Naročiti jih je mogoče naravnost pri fotografu ali pa pri Pevski zvezi. Pri velikem koncertu je neka pevka pozabila dežnik. Čegav je?

Odbor.

Ali ste že poravnali naročnino?

Prof. Stivo Breskvar:

Gibanje zemlje okoli solnca

Zemlja se giblje! Že v osnovni šoli so nam vcepili ta nauk, katerega smo prevzeli brez nadaljnega kot resnico, saj v tistih časih naša pamet še ni bila tako željna dokazov kakor je danes. Tudi v poznejših letih »veruje« večina šolanih ljudi v gibanje Zemlje, kakor veruje brez kakakega dokaza v mnoge druge, predvsem zgodovinske resnice.

Če govorimo o gibanju Zemlje, mislimo najprej na njeno kroženje okoli Sonca. Šele kasneje se domislimo, da se tudi vrtil ali giblje okoli lastne osi. V resnici izvaja Zemlja mimo obeh imenovanih gibanj še vse polno drugih, katere pa radi omejenega prostora ne navajamo. Iz tistega vzroka se hočemo nekoliko pomeniti samo o kroženju naše premičnice.

Oglejmo si nekatera enostavna dejstva, na katera se opira eden izmed dokazov o imenovanem gibanju Zemlje.

Vsak naravni pojav, med katere spada tudi zemeljsko kroženje, poraja nove pojave, ki so zavisni samo od njega. Če slišim grom in vidim za hip ognjeno kačo na nebu, vem, da sta oba pojava neposredna posledica razelektrjenja oblakov in nič drugega. Katere so pa tiste prikazni, ki izvirajo iz kroženja Zemlje? Zelo preproste so in vsak človek jih pozna, saj so v bistvu popolnoma iste, katere doživimo pri lastnem premikanju. Opazujemo pokrajino iz drvečega vlaka! Vse beži mimo nas. Predmeti, ki so nam najbližji, so tudi najurnejši. Brzjavni drogovi, nasajeni vzdolž proge šinejo tako hitro mimo, da jih je pri majhnih hitrostih razločimo posamič. Počasneje od drogov se gibljejo bolj oddaljene hiše in drevesa. Gore pa, ki nam zakrivajo obzorje, se tako počasi premikajo, da šele po daljšem času zapazimo spremembo njihove lege. Ničbe ne more oporekati, da za razumevanje teh stvari ni treba mnogo pameti in razmišljanja. In vendar stoji na opisanih pojavih dokaz o kroženju Zemlje! Tu lahko obrnemo in nekoliko predrugačimo znano prispodobno: Miška je poskočila in gore so se premaknile. Če smo natančni, moremo reči: Cel svet se je premaknil!

Ako se Zemlja v resnici premika, predstavlja

Liubljske vesti:

Z ljubljanskih strokovnih šol

Ljubljana, 9. julija.

Ljubljana ima več strokovnih šol, od katerih so nedvomno najvažnejše: Državna srednja tehniška šola, trgovaška akademija in učiteljska šola.

Srednja tehniška šola je tik pred zaključkom leta pokazala uspehe svojega dela v zadnjih letih z obsežno razstavo, na kateri se je javnost mogla prepričati o veliki zmoglosti njenih učencev. Iz »Izvestij«, ki ga je šola izdala, posnemamo naslednje zanimive podatke:

Šola se deli na: tehniško srednjo šolo samo z arhitektonsko-gradbenim, strojnim in elektrotehničkim odsekom, na delovodsko šolo z gradbenim, strojnim, mehanikom, elektrotehničkim, mizarskim in stružarskim strokovnim oddelkom, na moško obrtno šolo s kiparskim in rezbarskim, keramičnim, graverskim in pletarskim oddelkom ter na žensko obrtno šolo s tremi oddelki.

Na vseh teh šolah je bilo to šolsko leto vpisanih 428 učencev in 165 učenk, skupno 593, od katerih jih je do konca leta ostalo 551. Izdelalo jih je z odličnim uspehom 11, s prav dobrim 127 in z dobrim 324. V času, ko vse sili v inteligentne poklice, je naši mladini treba še posebno toplo priporočati to šolo, ki še najbolj zanesljivo zagotovi absol-

ventu praktično izobrazbo, delovno sposobnost in s tem tudi — kruh. Zlasti je treba toplo priporočati ženski mladini obisk ženske obrtne šole. Tej šoli je dodeljena tudi banovinska šola za glasbilo, ki je štela 15 učencev. K junijskem tečajnem izpitu Tehniške srednje šole se je prijavilo 26 učencev, od katerih jih je z uspehom napravilo 18.

Odkar je pod lastno streho, se prav ugodno razvija tudi trgovaška akademija. Zavod je šteta ob zaključku leta 77 dijakov in 120 dijakinj, skupno 197. Od teh jih je napravilo z odličnim uspehom 5, s prav dobrim 21, z dobrim 77 in z zadostnim 46, skupno torej 149. K završnem izpitu se je javilo 28 kandidatov in kandidatkinj, od katerih jih je z uspehom napravilo 21. Izvestje te šole priobčimo med drugim tudi pisan spominski članek prvemu direktorju dr. L. Böhmju.

Učiteljska šola, v kateri se združujeta bivše moško in žensko učiteljsko, je štela v preteklem šolskem letu 202 gojenca, od teh 77 moških in 125 žensk. Z odličnim uspehom je izdelalo 13 gojencev, s prav dobrim 94 in z dobrim 61. Uspehi na tej šoli so torej zelo povoljni. Tej šoli je pridružena tudi vadnica, to je nižja osnovna šola, ki je imela v štirih razredih 149 učencev in 120 učenk.

zaposlene osebe, da se podvržejo najkasneje do 31. julija t. l. zdravniški preiskavi ter si preskrbe potrdilo o neoporečnem zdravstvenem stanju. Preiskave bodo na mestnem fizikatu v času od 10. do 13. ure. Ob priložnosti uradnih higijskih pregledov obratovalnic z živili se bo v nadalje zahtevalo od lastnikov predložitev zdravniških potrdil o zdravstvenem stanju vsega osebja. Proti kršiteljem v tem razglasu navedenih zakonskih določil se bo uvedel kazenski postopek v smislu 21. 22. in 23. zakona o nadzoru nad živili, oziroma člena 68. zakona o notranji upravi. — Mestno poglavarstvo v Ljubljani.

○ Umrla so v Ljubljani v času od 30. 6. do 7. 7. 1935: Grčar Anton, 48 let, pekovski mojster, Lončarska steza 6; Seme Franja, roj. Lenardič, 42 let, žena orož. nared., Grajska planota 1; Zupan Josip, 73 let, čevlj. mojster in mešč., Novi trg 1; Fabian Ana, roj. Carli, 61 let, vdova trgovca in posestnika, Študentova ulica 3; Arnsčak Franc, 73 let, zasebnik, Tržaška c. 27; Krašna Barbara, roj. Drobnik, 67 let, vdova zidarja, Vidovdanska 9. — Umrla v bolnici: Gorjanc Franc, 40 let, sluga, Šmartinska c. 22; Ježek Franc, 47 let, blavec, Jančeva 3; Šipek Gizela, 32 let, žena ključavničarja, Laško 90; Klun Matevž, 46 let, hišar in lončar, Prigorica 31; Kozlevčar Marija, roj. Gregorec, 40 let, žena delavca, Strelška ul.; Polanc Antonija, 40 let, poljska dminarka, Žigon 24; Frankar Marija, 2 leti, hči posestnice, Brezje 20.

○ Za hišne gospodarje. Razmestitveni pregledi, ki jih dostavlja mestno poglavarstvo hišnim gospodarjem, se morajo izpolniti vrniti do 20. t. m. Prva vodoravna rubrika je za gospodarjevo stanovanje, ostale vodoravne pa so določene za stranke (najemnike). Če gospodar ne stanuje v hiši, izpolni prvo vodoravno rubriko v toliko, kolikor se ga tiče in se podpisuje. Vsakdo, ki vodoravno rubriko izpolni, se mora podpisati. Navpičnih rubrik 9 do 17 ni treba izpolniti. Popisati se mora vsaka hiša, če je zasedena ali ne, kuhinje se ne vpisujejo. Ker mora mestno poglavarstvo te pole še enkrat prepisati v dvojniku in je rok za predložitev voljaški upravi zelo kratek, se pozivajo vsi, da jih gotovo vrnejo do 20. t. m. mestnemu poglavarstvu. Informacije se dobijo vsak dan od 8—14, ob nedeljah pa od 9—11 v mestni posvetovalnici. Mestni trg 2-1, soba št. 22.

○ Pravda Bate proti Kristanu. Zastopnik dr. Fr. Frian je v imenu tožitelja trditev Bata podal rekuz proti rešitvi okrajnega sodišča v Ljubljani, ki je zavrnilo tožbo zaradi žaljenja časti in nelegalne konkurence proti čevljarju F. Kristanu.

○ Siv klohek je nekdo pozabil za časa evh. kongresa v informacijski pisarni ravnateljstva drž. železnice v Ljubljani. Dobi ga pri vratarju gornjega ravnateljstva.

Mariborske vesti:

Nekaj ugotovitev o rokoborbah

Maribor, 9. julija.

Nad mesec dni so trajali na unionski verandi nastopi poklicnih rokoborcev. Snoči so se končno zaključili. Ker je kot prireditelj funkcionalni ugled mariborski sportni klub, smo do sedaj molčali, da nam ne bi nihče očital škodoželjnih namenov. Ob zaključku pa je vendar potrebno, da se tudi o rokoborbah izpregovori jasna beseda.

Javnost si je o teh prireditvah že zdavnaj ustvarila svojo sodbo: so brez vsake sportne vrednosti. Če bi se vršile res v sportnem duhu, bi se morale končati v par dneh. Tako pa se z raznimi atrakcijami, z dogovorjenimi neodločnimi rezultati in črnimi maskami na čisto cirkuški način neprestano umetno stopnjuje interes občinstva, da se prireditve čim bolj razvlečejo. Drugod ljudje prireditelj ne gredo več na lim. V Ljubljani in Zagrebu se končajo rokoborbe vedno že po nekoliko dneh. V Mariboru pa znajo prireditelji izkoristiti tudi nacionalne momente. Vsako leto je v moštvu kak Nemec, ki s hitlerjevskim pozdravom elektri-

zira našo tukajšnjo nemško manjšino, za najresnejšega nasprotnika mu pa postavijo kakega Slovana. Kar naenkrat se tako ustvarita med gledalci nemški in slovenski tabor. Nacistično razpoloženje nemških gledalcev podžiga že zastopnik židovske rase, za zabavo ženskega spola pa skrbi zamorec. Mnogi na galeriji draži pa tudi kak izrazit grobian. Tako si moštvo rokoborcev razdeli spretno vlogo, da vzbujajo nastopi čim več pozornosti. — Svoje doprineše potem še mariborsko časopisje, ki z naravnost neokusno reklamo povzdukuje vse nastope kot izvanredne sportne dogodke.

Vsakoleten rezultat rokoborb so lepi stotisoči, ki jih tuji — inozemci — odnesejo iz mesta. Poleg tega še moralna škoda, ker je jasno, da taki cirkuški nastopi ne vplivajo ugodno na značaj gledalcev. Trezni ljudje se čudijo oblastem, da dovoljujejo slične prireditve brez vsakih omejitev. Čudijo se tudi sportnemu klubu, ki za nekaj procentov že več let s svojim imenom omogoča nastope in zahtevajo, da se najde način, da se v bodoče slične prireditve onemogočijo.

O stavki v tovarni Kovina

Maribor, 8. julija.

V nedeljski številki z dne 7. t. m. smo poročali med mariborskimi novicami o stavki, ki je izbruhnila v tovarni Kovina. O tem nam podjetej sedaj poroča od svoje strani to: Podjetej je imelo z delavstvom pogodbo, da se na gotove praznike, katerim se je prišteval tudi praznik sv. Petra in Pavla, dela po normalnih določenih medlab. Dne 28. 6. 1935 nam je delavstvo sporočilo, da na praznik 29. m. m. ne bo delalo. To obvestilo se je vzele s strani ravnateljstva na znanje ter je ta dan delo v tovarni počivalo. Ni pa res, da bi bilo v zvezi s tem odpuščeni brez odpovednega roka gotovo število delavcev. Niti eden tak slučaj se ni zgodil. Pri nas uživajo delavci v posameznih primerih kakor tudi na splošno mnogo večje mezde kakor je bilo objavljeno. Nadalje pa je res, da je stavilo delavstvo ravnateljstvu nekaj pismenih zahtev, katerim pa ravnateljstvo ni moglo ugoditi radi obstoječih razmer. Po našem mnenju je dalo naše odklonilno stališče k navedeni prošnji povod k stavki. V dotičnem dopisu pa delavstvo ni stavilo nikake zahteve radi zvišanja mezde.

★

○ Naši izseljenci iz Holandske in Porenja pridejo jutri v Maribor. Udeležili so se velikih evharističnih slavnosti v Ljubljani, obiskali so nato spet svoje domove in sedaj se vračajo nazaj v tujino. V Mariboru bodo imeli jutri sv. mašo, nato bodo obiskali Slomškov grob in zvečer se odpeljejo s koroskim vlakom proti meji.

○ Sprememba posesti. Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani je kupilo od gospe Elizabete Miličevičeve staybišče parc. št. 46/18 in parc. št. 37/2 Kapucinsko predmestje za 525.000 Din. Obe parceli merita 970 m².

○ Nočni nemiri ob Ljubljani. Zadnjič ste pisali glede nočnega miru ob Ljubljani. Čudno, da niste še povedali, kak nočni mir je na drugi strani Ljubljane, na Sv. Petra nasipu. Takega miru mislim, da še v Afriki nimajo, kakor ga imamo celo oddaljeni sosedje, kaj žele bližnji. Ta nemir se začne ob desetih zvečer in traja do petih zjutraj, včasih celo do šestih. Po vsej okolici se razlega v tem času pisk, vrisk, kletke, goslanje in petje pri odprtih oknih in celo na dvorišču. Ako bi človek imel železne žive, bi jih moral uničiti. Večkrat človek premišlja, kje imamo oblasti, ki nadzorujejo nočni mir, saj se to vpitje razlega daleč naokoli. Ali ni zakona za to? Včasih še na klavir ni smeli nihče igrati po desetih. Ali ni več tega zakona? Ko sem šel neki dan po ulici, sem videl, kako je neki stražnik nekoga zapisal, ker je malo zavpil. Tukaj se pa vso noč razgraja svoboda. Ali spada to v sredino mesta? Kdo nam štiti nočni mir?

1 Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 41; mr. Trnkočy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar Šternburgova ul. 7.

1 Rokodelski mojstri! Drevi ob 6 ima Društvo rokodelskih mojstrov svoj kegljaški večer v Rokodelskem domu. Pridite v polnem številu!

○ Holandski izseljencem. Kot je bilo v »Slovenec« že javljeno, odpotujejo izseljenci iz Ljubljane z vlakom v Maribor v četrtek ob 5.20 ali ob 7.22 zjutraj. V Mariboru jih pričakuje pri vlaku ob 9.10 in ob 11.14 voditelj, ki jih popelje v cerkev, opoldne k obedu. Izseljenci odpotujejo zvečer ob 6.41. Po možnosti naj pridejo vsi izseljenci v Maribor v četrtek, ne v sredo.

○ Polc se je organiziral tudi v Mariboru. »Slovenec« poroča o organizaciji »Patriotične omladinske fronte«, ki jo je pripravil bivši Jevtič-Marušičev režim, je povzročilo v Mariboru izredno zanimanje. Saj se je tukaj že nekaj mesecev šušljalo, da se nekaj takega pripravlja. Se izza časov Orjuna imamo v Mariboru slovite »specialiste«, ki so postali zadnje mesece izredno živahni. Tudi po pogostih vdeležah neke organizirane formacije se je lahko sklepalo na take priprave.

○ Meščani se razburjajo. Na občinski oglašni deski je nabit razglas o najetu posojila za zgradbo šolskih poslopij v magdalenskem predmestju. Ta razglas vzbuja med občani močno nevoljo zaradi pretiranih pogojev, pod katerimi je bilo posojilo najeto. Občina je zastavila za posojilo vodarino v višini anuitete (700.000 Din), vse svoje nove hiše v Smetanovi in Vrtni ulici ter uradno poslopje v Franciškanski ulici in končno še Mariborski otok ter Girstmayerjevo hišo na Glavnem trgu; obe slednji posesti dosedaj še nista bili obremenjeni z nobenimi vložki. Zaradi sedmih milijonov Din, kolikor znaša posojilo, je zastavila občina skoro polovico svojega imetja.

○ Neporavnani računi. Veliko pozornost Mariborčanov je vzbudilo naše poročilo o neporavnanih računih za avtobuse, avtomobile, benzin in šoferje, ki jih je najel volivni odbor v Mariboru za volitve 5. maja pri mestni občini. Je pa še več takih neporavnanih računov, ki so v zvezi z usodnim 5. majem. Tako na primer račun za plakiranje neštivilnih lepakov za Jevtičev kandidatno listo, ki znaša tudi lepo vsoto. Potem je še na dolgu osebni avto, last mestnih podjetij, ki se je razbil na kose pri neki agitacijski vožnji na dan volitev itd. Upamo, da bo mestna občina vse te račune predložila na pristojno mesto ter jih znala tudi izterjati.

○ Kajak — prvenstvo in Mariborčani. Mariborski sportniki se razburjajo, ker jih prireditelj državnega prvenstva v kajak-vožnji niso povabili k sodelovanju. Kajak-sport se v Mariboru zelo goji ter so lansko leto mariborski sportniki ob priliki velikih tekem na Dravi zelo dobro odrezali tudi proti priznanim inozemskim tekmovalcem.

Kamnik

Visoki obisk. Po teh lepih kongresnih dneh sta prišla v Kamnik navržit se svežega planinskega zraka tudi dva škofa: nadškof belgarijski Rodič in škof skopljanski Gnidovec. Prvi se je nastanil v samostanu, drugi pa v župnišču, a le za malo časa. Nadškof se je v spremstvu in s pomočjo priznanega turista kamniškega g. Sipota Kolmana povzpel celo na Krvavec.

Prememba posesti. Znana Filčeva hiša na Suti je bila te dni prodana na javni dražbi za 110.000 Din. Hiša ima korporacijsko pravico. Kupila jo je trdka Adamič iz Ljubljane.

Kulturni obzornik

Der grosse Herder

X. zvezek od »Reue-Sipos, Freiburg in Breisgau, 1935.

Nova izdaja tega velikega katoliškega leksikona gre hitro h koncu: se dva zvezka sledita in imeli bomo ogromno delo v celoti, vse na novo predelano in modernizirano. Deseti zvezek je že na zunaj monumentalni: obsega 1728 stolpcev in 122 stolpcev priloge: 12 večbarvnih načrtov mest in dežel, 7 večbarvnih umetniških prilog, 14 navadnih podob, ter 4 enobarvne ujedanke. Poleg tega še 17 celostanskih podob! Vsega torej nič manj kot 1892 podob! Po pravici ga moramo imenovati »velikega Herderja«. Vsebinsko je ta zvezek izredno bogat. Že samo dejstvo, da ne obsega v celoti niti ene same črke, da misliti na bogastvo gradiva, ki je v njem. Saj obsega ta zvezek nič manj kot 22 pravih razprav, ki so zaznane že po barvnem okvirju in ki naj dajo nekak celoten pogled na kakšno vprašanje. Take sintetične podobe naj predstavljajo razprave o: viteštvu (Ritterwesen und Rittertum), rokoko-doba, romantika, (v umetnosti, književnosti, plastiki, muziki); v religioznem, filozofskem in umetnostnem pogledu, röntgenovi žarki (teoretično in tehnično), radio (z 12 podobami: s teoretske, razvojno praktične ter umetnostne strani); o zakramentih (bistveno o katoliških zakramentih), dojenčih in dojenju (vzajem za praktično uporabo, zlasti o hrani dojenčkov), šah (bistvo, teorija), razvoj (igravstvo) bistvo, razvoj, zgodovina, sedanje stanje, usoda, življenje in delo Schillerja, ski (s slikami), sholastika (nauk, bistvo in razvoj), otrok v šolski dobi, šolska reforma, nosečnost, plavanje, duša (predstave pri

primitivnih narodih, bistvo, lastnosti, nesmrtnost), jadranje, samovzgoja in samoizobrazba, naseljevanje (etar in moderni tip hiš) itd. To bi bili glavni članki, ki prehajajo že v prave razprave. Poleg teh pa je še vsepolno drugih stvari, o katerih da »Herder« popolno najnovejšo informacijo. Tako n. pr. o raznih deželah: Rusija, Romunija, Šlezija, Sibirija itd. ali o posameznih velikih osebah: Shaw, Roosevelt, Rainer, M. Rilke, Rubens, Rosengger, Savonarola, Shakespeare, Scott itd. O Slovenceh ta zvezek nima ničesar. Kaj naj bi mogel dati pod črko »re-si«? Zato pa tem teže čakamo prihodnjega zvezka, kjer se bo moral pod »Sl« ozreti tudi na Slovence, na našo kulturo in književnost itd. — Upajmo, da nas ne bo pozabil. Ta zvezek velja v polnurnju 34.50 M, ozir. 38 M (polfr. in z zlato obzoro).

Slovenci in Bolgari

Kljub dejstvu, da so Srbi do nedavna bili v zelo napetih odnosih z Bolgari, je v zadnjih dveh letih zblizanje na kulturnem polju doseglo tako vidne višine, da je na tem mestu vsekakor treba opozoriti nanje. Zlasti se radi tega, ker je ravno pri nas Slovencev prav na tem poprišču treba podčrtati občuten primanjkljaj, in to kljub temu, da dan na dan poudarjamo potrebo tesnejših stikov. Z opravičenostjo lahko trdimo, da mi Slovenci nikoli v zgodovini nismo bili napram Bolgarom v podobnem položaju ko Srbi in enostavne vzroka, ker ei nikoli nismo bili sosedje, ampak smo zlasti zadnja desetletja imeli nekaljene simpatije napram njim. Pa kljub temu posebej na književnem polju nismo prišli skoraj nikamor. Nič vidnejšega in kvalitetnejšega nismo do danes prevedli ne iz starejših, ne iz novejših bolgarske književnosti. Kje tiči torej vzrok temu? Zdi se mi, da v preveliki navezanosti na razkrščana evropska književna imena, deloma pa tudi v prepričanju, da smo Bolgarom sorazmer-

no blizu in da jih vsaj površno poznamo, kar pa prav nič res ni. Bolgarska književnost je za Slovence terra incognita. Ni dovolj, če je ta ali oni slovenski pisatelj zadnja leta za par dni pokukal v rožno Bolgarijo, če se je osebno spoznal s par ljudmi, ki se tam ukvarjajo s istim delom, t. j. književnostjo, ni dovolj, če Elizabeta Bagrijana rada zahaja v Slovenijo, pa prav nič tako od srca radi posvetimo kak članček. Pogledite samo naše književne revije! Kaj smo zadnja leta pisali o Bolgarih in njihovi literaturi? Nič. In naše založbe? Nič. Pa je le treba pibiti, da so Bolgari med južnimi Slovani na prvem mestu v mladinskem slovsstvu in da imajo tudi nekaj sodobnih pripovednikov, katerih dela bi z užitkom bralo slovensko občinstvo. Če nič drugega, vsaj primerne antologije sodobne bolgarske mladinske književnosti in pa novelistične smo potrebni. Pa tudi nekaj večjih proznih del bi se našlo, ki nikakor ne bi delala sramote slovenski prevodni književnosti. To je najmanj, kar bi bili morali že zdavnaj imeti.

Samo nakazal bi rad, kje so že Srbi v tem oziru. Par književnikov imajo, ki se sistematično pečajo z bolgarsko književnostjo. To so v prvi vrsti: dr. Nikola Mirković, Sinisa Paunović, Desanka Maksimović, Ratko V. Živadinović, Toplica M. Savić, Milan Grabovac, Ljubomir Božinovič, Boško Tokin itd. Zadnja leta so izšle sledeče pomembnejše knjige iz bolgarske književnosti: »Bugarški humoristi«, 1931 (B. Tokin); »Savremene bugarске pripovetke«, 1934 (Nikola Mirković); »Pod jarmom«, 1935 (N. Mirković); pred nekaj dnevi pa je izšla že druga zbirka sodobne bolgarske novelistične »Ispod Vitoša« v prevodu Sinise Paunovića. Kolikor mi je znano, prireja dr. Nikola Mirković prepotrebne pregled bolgarske književnosti, ki bo predvidoma izšel še letošnje jesen na desetih tiskovnih polah pri Kohnu, razen tega pa obenem piše tudi za Bolgare podoben pregled naših književnosti, ki ga bo izdala založba »Hemus«. Sinisa

Paunović, ki se je zadnje leto predvsem posvetil Bolgarom, pa je pred kratkim izdal komedijo Stefana Kostova »Golemanov« in pa antologijo sodobnih bolgarskih mladinskih del »Bugarске dečje priče«, pripravila pa se sledeče knjige: dramo Jordana Jovkova »Albena«, komedijo S. Kostova »Kobilice«, povest Elina Pelina »Zemlja«, dramo Rače Stojanova »Mojstri«, Angela Karaličeva »Studentence«, roman enega najmodernejših bolgarskih pisateljev, Vladimir Poljanova »Črni ne bodo postali beli« in pa še komedijo S. Kostova »Zlati rudnik«.

Mislim, da je po vsem povedanem jasno, da je zadnji čas, da se tudi Ljubljana kot vsestransko središče Slovencev zgane in da vsaj z dvema, tremi kvalitetnimi knjigami iz bolgarske književnosti, kakor sem »dora« omenil, zadosti vsaj prvi potrebi.

★

Sredozemski visokošolski center v Nici. — Februarja letošnjega leta je bil v Nici ustanovljen sredozemski visokošolski center in to v sodelovanju z vseučiliščem v Aix-en-Provence in mestno občino v Nici. Idejni voditelj tega centra pa je največji današnji pesnik Francije, član akademije Paul Valéry. Namen tega centra je predvsem sodelovati pri raziskavanju skupnih osnov sredozemske kulture med vsemi narodi, ki živijo ob Sredozemskem morju. Center prireja zato zelo zanimiva predavanja o življenju, miselnosti, naravnem razvoju, estetskem ustvarjanju, gospodarskem in tehničnem izživljanju narodov ob Sredozemlju. Predavajo pa najodličnejši znanstveniki in misleci iz vseh držav Evrope. O tem zanimivem centru je v našem ljubljanskem francoskem inštitutu predaval ravnatelj inštituta g. Maurice Mignon, zanimal pa bo prav gotovo marsikoga med nami, saj nekoliko tudi naš narod pripada sredozemskemu kulturnemu krogu. Predavanja se vrše posebno še v času sezone v Nici.

Dijaško kresovanje na kamniškem polju

Dijaško politično društvo »Bistrica« je bilo pred leti eno izmed najbolj delavnih dijaških društev pri nas. Stelo je nad 100 članov-dijakov iz vsega kamniškega okraja. Razdeljeno je bilo na manjše sekcije, ki so vsaka zase delovale po enemu programu (pripravljanje predavanj, iger, društvenih sestankov, izletov itd.). Najbolj uspele so bile skupne prireditve, ki so vzbujale pozornost ne le domačega okraja, temveč tudi drugih. Naj omenim le krasno uspešno tridnevno kresovanje v misijonističnem v Grobljah, ki se ga je udeležilo nad 400 dijakov. To društvo je tudi prvič uprizorilo ob avtorjevi navzočnosti O. Zupančičev »Veroniko Deseniško«. Igre in druge prireditve tega društva so bile vedno močno obiskane, saj so bile najbolj privlačne prireditve vse okolice. A med najlepše prireditve moremo šteti Ciril-Metodijske kresove s svojimi slikovitimi in pestrimi sporedi, ki jih je to društvo v kamniškem okraju pravzaprav šele vpeljalo — danes pa je to že običaj.

Namen tega društva je bil slasti, dati študentu priliko in možnost iti med narod — iz katerega je izšel in se učiti v prosvetnem delovanju med ljudstvom, ga spoznavati in se mu tako kar najbolj približati. Vsaka večja prireditev pa je bila združena tudi s službo božjo da bi se tudi tako izpolnjevalo društveno geslo: »Z Bogom za narod! Poudariti moram, da je bilo društvo (in je tudi še danes) društvo katoliškega dijaštva kamniškega okraja.

Usoda vsakega dijaškega društva pa je odvisna od ljudi, vodnikov, ki le nekaj let delujejo v društvu; ko dijaki dovršijo svoje študije, se zvečine raztresajo po raznih krajih (po svojih službah). Zato morajo prijemati za vaje mlajši, novi člani — a če jih slučajno ni, mora društvo poživati, da dozorijo spet novi člani in ga zbuje v življenje. Tako je bilo tudi z »Bistrico«. Po petih letih mirovanja je letos o binoklohih spet oživela, morda s nič manjšim ognjem, kajti prva njena prireditev je dokazala, da je med našim dijaštvom spet močna volja in sila, ki želi, da zaživi spet v starih mejah in razgibanosti. Spet želi zbrati vse katol. dijaštvo vsega okraja in ga s starostvom vred zlit v eno družino. (Naj omenim, da se je pred mesecem dni vršil prijateljski sestanek nekdanjih članov, sedaj starešin »Bistrice« v Cerkljah pri Kranju in da se ta sestanek vrši vsako leto, kar najbolje dokazuje, kako trdne so

vezi, ki se stvorijo v takem društvu v dijaških letih)

H kresovanju, ki se je vršilo na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda ob starinskem Borčevem znamenju v Sp. Jaršah pri Domžalah, se je zbrala velika množica ljudstva, ki je s tem pokazalo, da hrani še vedno v spominu nekdanja čudovita kresovanja. Pa tudi to pot je moral biti vsakdo zadovoljen in očaran. Ob svitu ognja, ob katerem se tako skrivnostno odražajo osvetljeni in začuden obraz, dobi vsaka beseda svoj poseben čar, vsaka pesem svojo posebno barvo. Z vnebo smo poslušali govor predsednika društva, akademika Fr. Skofica, ki nas je spominjal Slovencev tam onstran meja, za Triglavom in za Karavankami. V krepkih in jedratih besedah nam je razložil društvo, starešina Miloš Stare pomen Ciril-Metodijskih kresov. Vsi kresovi so znamenje neke skupnosti — kakor so v turških časih bili znamenje skupne borbe in obrambe in ob slavnostnih prilikah znamenje skupnega veselja, tako so nam Ciril-Metodijski kresovi oznanjevali skupne narodnostne in verske zavesti. »Pa še en pomen naj ima nocojšni kres: znamenje skupnosti dijaštva in ljudstva. Naj nikoli študent ne pozabi, da je izšel iz kmetijskega ljudstva, za katerega naj deluje in trpi. Takele prireditve naj to vez poglobljajo in utrjujejo!« Pevski zbor, ki ga je vodil akad. Avgust Čerter iz Kamnika, je zapel več lepih narodnih pesmi, program pa je izpolnila tudi mengeška godba. Mehko so se razlegali zvoki godbe in pesmi preko dozorevajočega žitnega polja v toplo junijsko noč, iz katere so se na temnih obzorjih blesteli vse naokrog razsvetljeni evharistični križi... Po izbornih deklamacijah dijakov je program zaključil dramski prizor »Ustoličenje na Gospo-avetskem polju«, ki ga je za to priliko napisal društveni starešina Joža Vombegar. Prizor so izvedli dijaki na splošno zadovoljnost občinstva v vsej obredni obliki. Postavljen je bil vojvodski kamen, pripeljali so tudi konja in vola. Milo nam je bilo pri srečih ob tem spominu na moč in slavo naših pradedov...

Ob pesmi in godbi nam je dogoreval kres, vnela pa se je nov kres v naših srečih, kres upanja in vere v boljše bodočnost, kajti naše dijaštvo, mlada generacija, je znova dokazala, da razume svoj poklic in nalogo med ljudstvom in da je na pravi poti! —

Koledar

Sreda, 10. julija: Amalija, devica; Veronika Jul., devica.

Novi grobovi

† G. Sattner Avgust, brat blagopokojnega in velezaslužnega konz. svetnika p. Hugolina je umrl v starosti 73 let. Pokopni je bil 20. let s lepimi žalostmi, Sv. Petra cesta 5 na pokopališču k Sv. Križu, Zalufčim ostalim naše iskreno sožalje.

† Marija Hočvar roj. Gerbec je umrla v Mali Slevici pri Vel. Laščah. Pokopali jo bodo 11. t. m. ob 8 zjutraj v Vel. Laščah. Naj v miru počiva! Svojem našo sožalje!

† Jesenice. V nedeljo popoldne se je vil na jeseniško pokopališče dolg pogrebni sprevod, v katerem so nesli k zadnjem počitku tovarniškega trpinca, koroškega Slovence Jožeta Ferčnika. Ob grobu je žalujoča vdova omedlela, tako da so jo morali na njen dom prepeljati.

Osebnosti

— Odlikovan je bil z redom Belega leva četrt stopnje banski svetnik g. dr. Fran Ogrin, bivši okrajni glavar v Kranju. Odlikovanje je izročil včeraj ob 11 dopoldne na češkoslovaškem konzulatu v Ljubljani češki konzul g. ing. Josip Sevdik. Iskreno čestitamo.

— Promocija. Na univerzi v Beogradu je 29. junija t. l. promoviral za doktorja medicine g. Hajdinjak Joško iz Bogojevine v Slov. Krajinu.

Ostale vesti

— Mednarodni kongres katoliške inteligence v Pragi. Konec avgusta in prvi teden septembra bo v Pragi ter na Velehradu in v Bratislavi mednarodni kongres katoliških akademskih federacij vsega sveta, v zvezi s tem pa kongres slovenskega katoliškega akademika izobraženstva. Svetovni kongres Pax Romane v znamenju glavne teme predavanj in razprav »Novi človek v novi dobi« se vrši od 31. avgusta do 8. septembra najprej v Pragi, potem v Bratislavi. Izletniki obenem napravijo izlet v Staro Boleslavo, Pribram itd., izlet v Zlin ter na Velehrad. Stroški za bivanje in hrano ter za izlete na Češkem (brez Zlina in Velehrada in Bratislave) so proračunani na cca 720 dinarjev, obenem z izletom na Slovaško in Moravo na cca 1000 Din. Slovenski kongres akademika izobraženstva se vrši le v Pragi od 31. avgusta do 4. septembra. Udeležniki tega kongresa tudi napravijo izlet v srebrni rudnik Pribram ter Karlov Tyn in več zanih božjepotnih mest. Vse to — stanovanje, hrana in izlet — je proračunano na 360 Din. Obenem se slovenski udeležniki lahko udeležujejo razprav in predavanj Pax Romane, izključeni so le od banketov, recepcij in podobnega. Priglasite se najkasneje do 20. julija na Slovenski klub, Akademski dom, Miklošičeva cesta 5.

— 100letnica Davorina Jenka. Lastnica sedanjega Jenkovega posestva v Dvorjeh je že pripravila kar dostojen spomenik na mestu sklada-

teljeve rojstne hiše v Dvorjeh. Postavila je čisto betonsko ograjo z vzdanimi okni in vrati rojstne hiše skladaletja. V ograji bo mal vrtič z betonskim stebrom in napis v spomin skladaletja, ki je bil rojen 11. X. 1835. Ker je delo skoro dovršeno, se bo slovesna otvoritev in blagoslovitev spomenika, ki je sicer skromen, toda dostojen, izvršila v nedeljo dne 18. avgusta 1935 popoldne, kar sporočamo na željo ge. Jenkove oblasti, slovenski javnosti, zlasti pa društvom, ki naj izvolijo po tem uravnavati razpored svojih prireditev. Upati smemo, da bo to zelo lep dan, ko bo na tej vaški in narodni svečanosti slovenska pesem in slovenska glasba prišla do polnega izraza v spomin zaslužnemu skladaletju. Podroben program bo objavljen naknadno in pravočasno.

— Razpisane zdravniške službe. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje službo šefa ginekološkega in porodniškega oddelka oziroma primarija na tem oddelku banovinske bolnišnice v Celju. Prošnje naj se vložijo pri kr. banski upravi do 25. julija 1935. — Službo zdravnika združene zdravst. občine Črnomelj s sedežem v Črnomlju v položaju banovinskega uradnega pripravnika z mesečno plačo 1.275 Din. Prošnje naj vložijo pri banski upravi do 15. avgusta 1935.

— Vsega učitelstva na Slovenskem je 4.127, kakor posnemamo iz poročila tajnika sekcije za občni zbor učitelstva, ki bo 11. julija v Ljubljani. »Učiteljski tovariš« ugotavlja, da je med 4.127 učitelji in učiteljicami letos bilo 3.519 organiziranih v okrajnih učiteljskih društvih, ki so vključeni v JUU. Torej je 808 ali 14,75 % neorganiziranih.

— O denarnih zbirkah med šolsko mladino se je vsa javnost med šolskim letom močno pritoževala. Sedaj piše o tej javni nadlogi tudi »Učiteljski tovariš«, ki pravi: »V teku zadnjih let se vedno pogostejše, ponavljajo v dobro raznih društev in ustanov od prosvetnih oblasti dovoljene in priporočene denarne zbirke med šolsko mladino. Ravno tako se vrši na šolah tudi prodaja raznih knjig, ki so se dostavile ali v odkup krajevnim šolskim odborom, ali pa učitelstvu in prodajo med šolsko mladino. Že več banovinskih skupščin je obravnavalo to vprašanje, poudarjajoč odločnost, ki jo povzročajo te ponavljajoče se denarne zbirke med ljudstvom, ki v današnjih težkih časih niti za svoje najnujnejše potrebe nima denarja. S posebnim vlogom, v kateri je predložila tudi nevzdržnost za učitelje, je naprosila sekcija, naj kr. banska uprava prepove vse zbirke po šolah in ukline vsa priporočila za prodajo knjig ter tudi v bodoče odklanja vse prošnje za priporočila za prodajo knjig in pobiranje denarja med šolsko mladino.

— Tisoč bolnikov več. Ljubljanska bolnišnica že več let nazaj občuti vedno večji naval bolnikov. Povprečno zraslo vsako leto število bolnikov za približno 1500 do 2000. Tudi bilanca letošnjega prvega polletja kaže isto sliko. Zadnji bolnik je bil sprejet dne 30. junija in je dobil številko 12.891, toliko je bilo namreč v prvih šestih mesecih samo sprejetih bolnikov v bolnišnico. To je približno 1000 bolnikov več kakor v lanskem polletju. Več sto bolnikov pa je bilo odklonjenih. Ako bolnišnica ne bo kaj hitro razširjena, moramo pri tem naraščajočem številu bolnikov računati s pravo bolniško katastrofo v Ljubljani. Nemara bi nekoliko odpomogli ljubljanski bolnišničniki, ako bi se štajerski in dolenski bolnički bolj zatekali v svoje bolnišnice, zlasti v lažjih primerih bolezni. Nemara bo tudi po velikih obljubah občinskega sveta v Kranju na Go-

ronskem zrasla kakšna bolnišnica, ki bo razbremenila ljubljansko.

— V Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine od 6. t. m. je objavljen »Ukaz o amnestiji glede kaznivih dejanj politične narave iz dobe volitev narodnih poslancev za narodno skupščino«, dalje »Naredba o dopolnitvi navedbe o načinu ubiranja, izročanja in uporabljanja takse, pobrane v korist drž. narodnih gledališč, kakor tudi o določitvi območij tej gledališč«, »Odločba glede sklepanja pogodb o angažiranju članov drame, opere in baleta«, »Obrazci in »Naredba o odpiranju in zapiranju gostinskih podjetij« (policijski uri).

— Opekline s kropom. V ljubljansko bolnišnico so starši prinesli enoletno Justino Šurkovo, hčerko poljskega delavca s Tiroseka pri Gornjem gradu. Otroci se je polil s kropom po vsem telesu in dobil nevarno opekline.

— Nepoboljšljiva tatca. Mali senat je včeraj obsodil 23letno bivšo frizerko Nežiko z Jesenic na 1 leto in 10 dni robiže, ker je aprila letos ukradla Jakobini Severjevi v Ljubljani ročno torbico s 512 Din gotovine. Nežika je nepoboljšljiva tatca.

— Nosedčar ženi in mladin materam pomore naravna »Franz Loselova« grenčica do urejenega žekoda in črevesja.

— Vsaka dama ima ogodno priliko kupiti do 15. julija slaničnik z 20% popustom. Salon Anita, Ljubljana, Krekov trg 10.

Koliko so pokradli žeparji

Ljubljana, 9. julija 1935

Državno tožilstvo v Ljubljani je doslej prejelo od policijske uprave do 100 ovadb proti neznanim žeparjem, ki so se pojavljali v Ljubljani ob »evharističnem kongresu«. Žeparji so glavni svoj posel osredotočili pred stolnico, pred frančiškansko cerkvijo in na Stadionu. Po dosedanjih podatkih je bilo izvršenih 14 tatvin gotovine v različnih zneskih od 60 do 10.000 Din. Vsega so odnesli žeparji iz Ljubljane za 12.640 Din gotovine. Žeparjem je padlo v plen 10 zlatih ur in veržile v skupni cenini vrednosti 23.500 Din.

Žeparji so napravili največje škodo nekemu šolskemu slugi, ko so mu 29. junija ob 14. do polodne pri izhodu iz frančiškanske cerkve izmaknili iz hladnega žepa denarnico s 10.000 Din.

Revež je bil tudi Stanko iz Blok. V nedeljo 30. junija se je ves truden odpravil v hladni gozd pri salezijanski cerkvi na Rakovniku. Seznil si je čevlje in stekel površnik. Trdno je zaspal. Ko se je okoli 16. prebudil, je presenečen opazil, da ni nikjer 500 Din vrednega površnika in 150 dinarjev vrednih rjavih čevljev. Nekaterim udeležencem so brezvestni žeparji pokradli tudi vozne listke.

IV. mariborski teden

3. do 11. avgusta 1935

Revija nacionalne produkcije. — Tekstilna razstava, splošna industrijska, velika obrtna, vinska, vrtnarska, fotoamaterska, propagandna, turistična i. t. d.

3. do 4. avgusta mednarodni plesni turnir in III. drž. razstava čistokrvnih psov.

9. do 11. avgusta plavalne in skakalne tekme na Mariborskem otoku.

50% popust na železnice od 1. do 15. avgusta 1935

Vlomilci nadlegujejo Ljubljano

Ljubljana, 9. julija.

Ze prejšnji mesec se je prišlo v Ljubljano vse polno sumljivih tipov, ki so najbrže nameravali izrabiti gnečo številnih množic za časa kongresa. Mnogi jih je policija polovila, mnogo pa jih je tudi ostalo prostih. Kakor kaže, ti nikakor nečesto iz našega mesta. Zepnih tatvin je še vedno dovolj, toda to tem tatvinskim tičem ne zadostuje. Na živilskem trgu se množe žepne tatvine, množe se razne tatvine po stanovanjih, številko raznih napol prosilcev, napol izsiljevalcev po stanovanjih je kar stalno enako veliko.

Drug pojav, ki je posledica navala kriminalnih tipov v Ljubljano, so številni vlomi. Policijska kronika poroča zadnje čase kar o vlomih v zasebna stanovanja. Se več pa je poskušanih vlomov.

Zdi se, da se vlomilci najbolj koncentrirajo okoli Tabora. Dramatičen poskus vloma je bil te dni v stanovanje znane veletrgovca s sadijem gospe Stelovce. Dva vlomilca sta preplezala ograjo in nato poskušala splezati skozi okno v visokoprtilično stanovanje. Slučajno se je domača hčerka zbudila. Ko je opazila temno senco na oknu, je zakričala na vse grlo: »Vlomilci na sta se spustila z okna in poskušala pobegniti. Vojaska straža v bližini, ki je slišala dekletovo krič, je ukazala obema moškima: »Stoj, sicer streljam!« Vlomilca pa sta se potuhnila in izginila v senci. Vojaki bi nemara res streljali, vendar pa so se bali, da ne bi zadeli kakšne nedolžne osebe. Vlomilci so poskušali okoli Tabora vlomiti med drugim tudi v stanovanje veletrgovca Spreitzerja, v stanovanje pokojnega pesnika Funta in še v druga stanovanja.

Zanimivo je, da se domači »štokglazarji«, ki postavljajo po večini na slepen tiru tovarnega kolodvora, pritožujejo nad konkurenco tujih postopcev. Vsi domači »štokglazarji« zatrjujejo, da niso oni zagrešili vseh teh vlomov, ker imajo med seboj trdno organizacijo, v kateri zve vsak za vsakega, kaj je ponoči delal. Krivdo pri vseh teh vlomih imajo skoraj gotovo tudi priprepani, za katere trdijo domači »štokglazarji«, da imajo tudi lastno organizacijo.

Ljubljanska policija se sedaj trudi, da čimprej izžene vse tuje predrzne delomrzneže iz Ljubljane. Ljubljanski »štokglazarji« pa pripravljajo kar pravo deputacijo do policijskega upravnika s prošnjo, naj policija njih ne preganja, ker niso nikakršni žeparji ali vlomilci, temveč le revni pošteni delavci, ki čakajo na slučajen zaslužek na tovarnem kolodvoru.

Zanimivo je tudi, da imajo vlomilci natančen seznam hiš v mestu, kjer nimajo hudega psa. Dokazani vlomi, poskušani ali uspešni, so bili samo v take hiše, kjer nimajo nobenega psa. Zdi se, da bodo trgovci s psi imeli sedaj dobro kupčijo.

Lepo in dobro ohranjeno perilo,

če vzameš vedno SCHICHTOVO

TERPENTINOVO MILO

...in za namakanje ženske hvala

Lepa kapelica in hotel nad Boh. jezerom

Bohinj, 8. julija.

Preteklo nedeljo smo imeli pri Sv. Janesu ob Boh. jezeru nenavadno slovesnost. Nan starim hotelom na hribu, od koder je krasen razgled na jezero in zgornjo Bohinjsko dolino, je sezidala gospa Marica Jeraj velik hotel v švicarskem slogu, ki se iz daljave vidi kakor kak pravilni grad. Pod njim v senci košatih bukov pa je postavila kapelico rožnenske M. B.

Ob devetih dopoldne je blagoslovil kapelo g. župnik iz Srednje vasi in v nagovoru omenil, da v Bohinju ne manjka znamenj in kapelic, da pa ta gozdna kapela, ki je podobna kar mali cerkvi, prekaša vse druge. Ob osmini štadijonskih slovesnosti posvečujo Bohinjeci Mariji novo svetišče. Med mašo, ki je bila v kapeli, je hvalno prepeval moški zbor iz Srednje vasi pod vodstvom g. Ivana Grma, ki je letos z odliko dovršil orlarsko šolo v Ljubljani.

Nato se je vil dolg sprevod povabljenih gostov in domačinov pred novi hotel »Belle-vue«, kjer je bilo impozantno poslopje slovesno blagoslovljeno. V imenu tujstvo-prometnega društva za Bohinje je pozdravil goste in vse navzoče g. St. Hribernik, govorila sta tudi g. Mavrič, župan iz Boh. Bistrice in g. dr. Marja iz Ljubljane.

Vsi govrniki so poudarjali velik pomen te najmoderneje stavbe, ki bo v ponos in veliko gospodarsko korist Bohinju in so lastnici hotela g. Jerajevi k njenemu življenskemu delu iskreno čestitali.

Vso slavnost je poveljevala godba iz Boh. Bistrice, katero vodi gospod organist Vrankar.

Novi hotel bodi v zadovoljnost gostov, ki bodo prihajali v naš prelepi Bohinje, kapela sredi tihega gozda pa utiha vsem, ki bodo iskali miru in tolažbe!

Celje

Prepoved točenja alkoholnih pijač. Osebnosti v mestu in okolici opozarjamo, da je od 17. do 20. julija prepovedano točiti nabornikom alkoholne pijače.

Gibanja trgovstva meseca junija. Meseca junija sta bila pri celjskem mestnem gremiju trgovcev prijavljena na novo dva trgovska obrata, dva pa odjavljena.

Uradne ure na sodiščih. Do 31. avgusta veljajo za okrožno in okrajno sodišče sledeče uradne ure: ob delavniških od 7.30 do 14, ob sobotah od 7.30 do 13.30. Ob nedeljah in praznikih poslušajo sodišča samo v nujskih slučajih. Vložisce je ob delavniških odprto v gori navedenem času. Ob nedeljah in praznikih se sprejemajo samo nujsne vloge v kazenskih zadevah.

Po nepotrebnem ustavljen avtomobilski promet. Pri nedeljskem izletu Svobode je bil za dalje časa po nepotrebnem ustavljen avtomobilski promet na Ljubljanski cesti pri Glaziji, ker privedelji oziroma policija niso pravočasno preskrbeli, da bi bili za dotični čas, ko je bila na omenjenem mestu cesta zaprta, usmerili promet po Dečkovi cesti.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 12.00 Odlomki iz slovenskih oper (plošče). 12.45 Poročila, vreme. 13.00 čas, obvestila. 13.15 Pa nekaj za ples (plošče). 14.00 vreme, spored, borza. 18.00 plošče. 18.10 Iz naših logov in gajev, radijski orkester. 18.50 Pogovor s poslušalci. 19.10 čas, poročila, vreme, spored, obvestila. 19.30 Nac. ura. 20.00 Harmonika naj svira, okrogla naj ubira (plošče). 20.15 prenos iz Rožanske Slatine, simfoničen koncert. 21.30 čas, poročila, vreme, spored. 22.00 poslušajmo in zaplešimo.

Drugi programi

Sreda, 10. julija. Beograd: 20.00 Ljubljana. 21.00 Igra. 21.40 radijski orkester. — Zagreb: 20.00 Ljubljana. 21.30 plošče. — Dunaj: 17.15 Dva klavirja. 19.45 Dunaj, Pariz in London, ork. konc. 21.00 Dun. simfoniki. 23.45 Veseli kvarteti na ploščah. 23.50 Jazz. — Budimpešta: 21.00 Konc. del Weniavskega. 22.00 plošče. 22.30 ork. konc. — Trst-Milan: 17.05 ork. konc. 20.40 prenos iz opere. — Rim-Bari: 17.05 Sal. gl. 20.40 veseloigra. 21.30 simf. konc. — Praga: 19.40 Igra. 20.30 Viol. konc. 21.00 Baletna gl. — Varšava: 21.10 mandol. gl. 21.00 Konc. del Weniavskega. 21.45 Zbor poje. 22.15 Sal. gl. — Berlin: 20.45 Ork. konc. — Vratislava: 21.00 Godba na pihala. — Frankfurt: 20.45 postra ura.

Zmaji, ki zdaj živijo

Pravljica borba naših dni

Na otočku Komodo pri otoku Baliju so brlogi in grape in prepadi, kjer živijo čudovite, predpoptopne živali, ki jim pravijo, da so zmaji. V dolžino merijo po sedem metrov in na mah morejo požreti telega vola in z enim samim ugrizom umorijo človeka.

Pred 23 leti je prišel na ta otok Anglež Ouwers in je resnično našel to bajeslovno zverino.

Zverina je iz rodu kuščarjev. Divja je, močna in srborita. Kratke noge nosijo mogočno, mišičasto glavo; ogromno žrelo je polno dolgih, ostrih zob. Strahviti kremplji morejo na mah razcefrati truplo kake živali. Bivajo v velikanskih jamah, ki si jih ti zmaji sami izkopajo. V teh jamah prezijo na živali. V džungli otočka Komodo so žaloigre, da se človeku dozdeva, ko da je privid iz pradednin. Srečata se na primer dva zmaja na isti stezi. Napadeta se, strahovito udrihata luskinasta repa. Ko nož ostri zobje se zarijejo v telo nasprotnika. Gorje pa človeku, ki bi si upal v bližino tej zverini brez orožja! — A tudi tega zmaja se je človek polotil in ga imajo v zverinjah. Tu pa zverina ni tako strašna. — Nekatrsti te zmajev je takšnih, da človeka obide groza ob pogledu na njih ostudno zunanost. Na otokih Galapagos živi zmaj, ki je le

za meter dolg, a vedar ni dobro priti v dotiko z njegovimi zobmi in kremplji. Ta se preživlja z bodičastimi kaktusami, oz. z njihovim sadežem. Tako dolgo otresa kaktuse, sedeč na zadnjih nogah, dokler ne pade sad na tla. — Druga vrsta zmajev je na pogled ko

trdnjava samih oklepov.

Ti zmaji merijo po dva metra v dolžino, a radi mogočnega oklepa in radi glave, ki ima take čeljusti ko nože, so videti ko

strašen stroj za na bojišča moderne vojske.

Tudi ti živijo na otokih Galapagos in so po 200 let stari. — V grapah in prepadih teh otokov

živi črna morski zmaj.

ki mu je vseeno, ali je na suhem ali v vodi. En sam pogled nanj — pa te prešine stud in strah, da bi pobegnil. Na dva metra dolgem truplu so na hrbtu bodičaste, trnjeve luskinke. A kar nič se jih ni bati — človeku ne prizadenejo ničesar. Moreš se jih celo dotekniti — če od studa ne uideš!

Tudi krokodili

so neke vrste zmaji, saj dosežejo 6 in 10 metrov. Največ jih živi v močvarah otoka Madagaskarja.

Z največje in najdaljše tekme sveta: Tour de France. Tekmovalci v Parizu

Ateist malik Indijancev

Prosper Block, popoln bogatajec, je v svoji mladosti, v dobi velike francoske revolucije, pridno posejal pariške salone, kjer so se shajali sami ateisti. Ko je bil že v letih, je pripovedoval:

»Navdušen sem se udeleževal prvih začetkov velike revolucije. A ko je začel Robespierre preganjati bogatstvo, so bila tudi zame pariška tla prevročna. Stara Evropa se mi je zastudila, sit sem bil revolucije. Pa sem se vkrcal za v Ameriko. Mislim, da v prazgodih najdem pravo naravo in resnično pamet.

V divjini sem si postavil kočo in nobenega Evropeca ni bilo daleč naokoli. Indijanci so bili z menoj prijazni in so me spoštovali. Živo so se spominjali svojih belih prijateljev, velikih francoskih kolonijalnih upravnikov, ki so s takim razumevanjem in potrpljenjem vladali Indijancem. Skoraj sem se naučil njihovega jezika in sem živel med njimi, kot bi bil njihovega rodu. Stej ko prej so me upoštevali in me zmeraj izpraševali za svet.

Kmalu sem jim, takole na večere, začel razlagati svojo bogatajsko modrost. Molče in pozorno so me poslušali. Pa sem jim bolj in bolj vneto prigovarjal in jih že naravnost in odkrito pozival, naj uničijo svoje malike. Bil sem ves za misijonarja brezboštva.

Moj trud je imel nepričakovane uspehe. Resnično so njih duhovni in poglavarji nekega dne

razbili vprico mene vse svoje malike in na moje povelje sežgali tudi svoje maličnice za obredne plesse. Dosegel sem, kar sem si želel doseči.

Odslej je silno naraščalo spoštovanje do mene, bilo je že kar nespametno, kakor so me častili. Ne da bi jim bil le črhnil, so mi prinašali svoj najboljši lovski plen. Če se je hotela kaka njihova mladenka poročiti, sem jo moral jaz blagosloviti in skleniti zvezo mladega para. Če je kak mladenič dobil svoje prvo orožje, sem se ga moral najprej jaz dotakniti. Vse to sem delal in se smehljaj.

Tako sem živel nekako leto dni ali kaj delj z njimi.

Nekega jutra sta obstala poglavar in duhoven vsa okrašena pred mojo kočo. Privedla sta mi troje uklenjenih jemskov. Duhoven je govoril: »O gospod, usliši našo prošnjo! Dodeli nam, da ti darujemo te ujetnike, da zadobiš moči, ki nam boš ž njo pomagal do zmage in slave!«

Ves osupel sem odskočil. Zaklenil sem se v kočo. Napeto sem premišljal en dan in eno noč. Nato sem spoznal:

Jaz, bogatajec, brezbožec sem postal njih novi bog. Brez bogov torej niso mogli živeti.

Resnično: brez Boga človeku ni dano živeti — to sem do dna spoznal. Ponoči sem odjezdil, ne da bi se bil poslovil, in se v prvem pristanišču ukrcal na ladjo za na Francosko.

Električni naočniki

Čudovito zdravljenje.

Zdi se, da je zdravniška veda tudi že tehniška veda. Na dunajski kliniki so v teh dneh uvedli za zdravljenje boleznij v glavi posebne naočnike: električne naočnike.

To je nekakšna dvojna naličnica, ki jo dajo bolniku čez oči. Rask — pritisk na električni gumb — in naočniki se napolnijo z elektriko.

In elektrika steče naravnost v možgane.

Možgane elektrizirajo, ne da bi odprli lobanjo. Skozi odprtine za oči v lobanji spolzi elektrika v možgane in sicer z električnimi naočniki. Uporabljajo jih za zdravljenje posledic kapi in ohromelosti. Z elektriko zdravijo tudi

otrplost v tilniku, tako zvani »čarobni streli«.

Z električnim ovrtnikom preženejo otrplost. Bolniku položijo krog vratu električno napravo, nekakšen ovrtnik in bolezen leze iz telesa potom elektrike.

Z elektriko omrtvičijo tudi dele telesa.

Če ti je bilo treba dati izdreti zob, si dobil injekcijo kokaina. To je povzročalo bolečine. Zdaj ne bo več teh injekcij, marveč bo električni tok na dotičnem mestu vse opravil. V zdravniški vedi je tehnika resnično v veliko pomoč. Le žal, da mrtvih obujati vendarle tudi elektrika ne more.

Rekordni polet bratov Key, ki sta 27 dni neprestano v zraku.

Inserirajte v »Slovencu«!

Z balonom 541 krat v višini 1000 m

Nemka, ki se preživlja z zračnimi umetnijami. Med levi na travniku

Ime ji je Wilson Unglaube in pravi, da se je že leta 1906 prvič dvignila v gondoli balona v zrak. »Z balonom človek ne leti, marveč se pelje,« pripoveduje. »Najhujše je bilo tedaj, ko sem nena doma pristala sredi nekega travnika, v zverinjaku nekega cirkusa.

Hipoma sem bila v kletki levov.

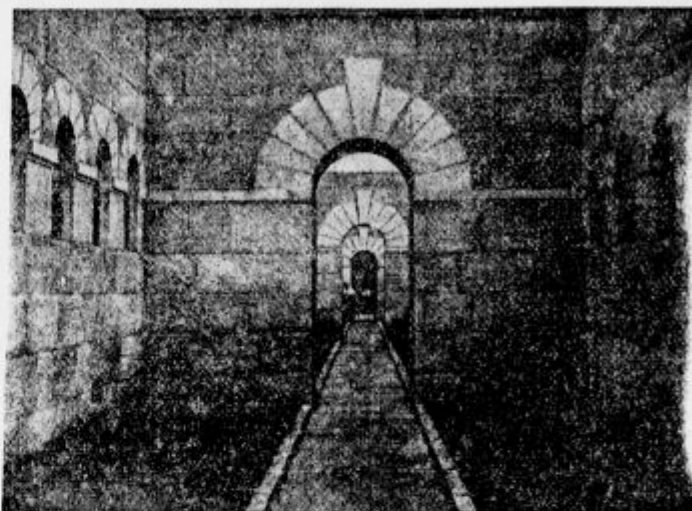
Levi so se vznemirili, čuvaj jih je komaj ukrotiti in jih nagloma segnal v vagon. Tako se mi ni ničesar hudega zgodilo, le o'oj mojega balona, ki je obvisel na kletki, se je raztrgal. A že kmalu zatem me je huda ura nagnala nad mogočno reko in besen vihar me je potlačil v valove. V bližini je bil parnik in sem se komaj rešila iz vode. Nezgode doživljam vedno le tedaj, ko pristanem, prstovoljno ali prisiljena. Prekrasne pa so vožnje, ko

gleadam z višine 2000 metrov na zemljo. A ne peljem se ko v zrakoplovu, marveč

visim z nogami na obročih z glavo navzdol

sredi neizmernega vesoljstva med nebom in zemljo v višini 2000 metrov!«

Težak je kruh, ki si ga služi ta Nemka. Njen mož je bil najboljši vozač z balonom, pa se je še ona oprijela take službe. V ozračju proizvaja čarovnije in se igra z življenjem. Po vsej Evropi je neznano njeno ime. Štiri mesece je studirala vremenoslovje in zlasti mora poznati vse smeri vetrov. »Nastopila« je razen v Nemčiji še na Češkoslovaškem, v Holandiji, v Belgiji in balkanskih deželah. Če bi brezposelnost reševali na ta način, pač ne bi bilo nikogar več brez posla in brez kruha.

Spomenik junakom v puščavi. Grobnica nemških maloazijskih bojnikov v Nazaretu v Palestini. Na stenskih marmornih ploščah so imena mrtvecev

Boj tigrov zoper mesto

Lov na tigre! Ze te besede so zadosti, pa človeka obide groznica in veseli smo, da smo oddaljeni od onih krajev, kjer živijo divje zverine. Pravijo sicer, da lov na tigre vendarle ni tako nevarno, a kakor nam poročajo londonski listi iz Indije, so pa tigri le tiste hude zverine, kakršnih se v mislih bojimo in tresemo pred njimi. — Domačini v mestu Madrasu trepetajo od groze, saj so v poslednjih mesecih

raztrgali tigri 160 domačinov.

Tigrov, ki bivajo v brlogih onstran reke Bahuda, ni moči zvabiti v pasti, ki so jih jim nastavili lovci. Odkar so poskusili človeško kr, jim ne diši živalska vaba. Zverine so že precej sestradane in so zato še bolj nevarne. Lovci na tigre se jim ne upajo niti približati iz strahu, da jih tigri v hipu ne razcefrajo.

Najnovejša slika abesinskega cesarja Selassija I.

V Njujorku 100 stopinj vročine

Pa ne po Celziju, marveč po Fahrenheitu, kar je 38 stopinj Celzija. To je vražja vročina. Prenesli bi jo morda lažje kje med gozdovi, a sredi razbeženih nebotičnikov je ljudem zares ko v peči. Zlasti peklenko je v podzemski železnici, ko so ljudje ko živi mrlci — brez zanimanja, brez volje — vročina jim popije mozeg in kri. Noči so še strašnejše, ker hiše izžarevajo toploto. Zato vse hiti na vrh streh, a ondaj je spet boj s komarji. Ljudje so od vročine obupani, bolj ko v mrazu.

Bolivijski poslanik pri sv. očetu

Vlada južnoameriške države Bolivije, ki je nedavno podpisala mirovno pogodbo s Paragvajem, je poslala svojega bivšega zunanjega ministra dr. Davida Alvestegnija za poslanika na papeški dvor. Pred nekaj dnevi je dospel v Rim in bo skoraj slavnostno izročil svoje listine sv. Očetu.

Dragocene najdbe v Tripolisu

Na severoafriskem obrežju, v bližini Tripolisa so odkrili zgodovinsko mesto Sabrathra. V izkopavinah so našli tudi ostanke rimske krščanske cerkve iz prvega stoletja po Kristusu. V ulici Septia Magna so našli dvojce glav velike umetniške vrednosti. Dozdeva se, da je ena glav soha cesarice Faustine, ki je bila žena rimskega cesarja Antonija Pija.

Sv. Oče v vatikanski knjižnici

Na sv. Rešnjega Telesa dan je obiskal papež nove zbirke in pridobnine vatikanske knjižnice. Zlasti se je zanimal za nove prostore krščanskega muzeja, ki ga je uredil nemški profesor Volbach. Sveti Oče je to delo močno pohvalil. Obiskal je tudi arhiv knežje družine Caetani, ki ima dragocene pripevke in ki ga je vatikanska knjižnica dobila iz zapuščine te družine. Slednjic je sveti Oče obiskal tudi tako zvani dvor Pigna, kjer bo prihodnje leto svetovna razstava katoliškega časopisa.

2000 hiš v plamenih

V indijskem mestu Abbottabadu je izbruhnil ogenj, ki je uničil 2000 poslopij in je za 5 milijonov rupij škodo. Nastopilo je vojaštvo, da prepreči krajo in rop. Vojaštvo oskrbuje tudi nesrečne pogorele, hrani jih in skrbi zanje v svojih tovornih avtomobilih. Oni del mesta, kjer so živeli Hindii, je sploh docela uničen. In že ondaj je 500 mrtvih.

Zmagovalec v angleških spornih dneh

V Wimbledonu je že v drugič zmagal Anglež Fred Perry. Ostal je svetovni prvak tenisa. Prej je igral tudi nogomet, krík in hokej. Dasi ima šele 26 let, se je njegovo ime s sportom proslavilo po vsem svetu. Ni zaman angleške krvi.

Pustolovska vožnja skozi Rokavski preliv

Bližu kraja Camarette na francoski obali so našli ribiči majhen čoln, kjer je bil nezavesten mladenič. Dognali so, da je bil to 19 letni Rus Stejke. Ko se je osvestil, je pripovedoval, da je živel v Londonu v veliki bedi. Rad bi bil prišel na Francosko in si poiskal dela. Zato si je nabavil čolnček in se hotel prepeljati čez Rokavski preliv na Francosko. Zajela pa ga je vihra in ves teden je brez hrane blodil okrog in slednjic omedlel. Zdaj so ga ribiči rešili.

Črna nevarnost - nov rokoborec

To je zamorec Joe Louis, ki pravijo o njem, da je najizurjenjši rokoborec sveta. Ameriški listi so že polni reklame zanj, tako da bo svetovnim rokoborcem spet težko obvladati novo zamorsko zvezdo na tem polju.

Kuharska knjiga v puščavi. »Omleta za dve osebi... Vzemi šest jajec... Joj, kako so ti Evropeci požrešni!«

Za poletno vročino

najprikladnejši Buret, Chappon svila, platno, fresco blago, volnen »tropical« itd. Vam nudi po najnižjih cenah trvdka

Drago Schwab, Ljubljana Aleksandrova cesta

Gospodarstvo

Zaščita in naše zadrage

Od jeseni leta 1931 sem se večje šole naša kriza donarila svobodno in leta 1933 smo do-
bili nekatero ukrepe zaščite našega denarja za de-
narne zavode napravim svojim upnikom. Kmetički
moratorij je povzročil skrajno ogroženost svet
zadruškega denarja, pa tudi drugače imobiliziral
maloštevilne zadrage pri zvezah. O prošnjah zadrug za
zaščito je znano, da se morajo vlagati potem njih
zadruških zvez. Tako smo dobili od obeh ljub-
ljanskih zvez podatke o številu vložnih prošnji.
Po Zadrugi zvez v Ljubljani ter po Zvezi slo-
venskih zadrug je bilo doslej vloženih 140 pro-
šenj za zaščito. Večinoma se vlagajo prošnje za
odlog plačil, le malokatera zadruga prosi za iz-
venkonkurno likvidacijo ali sanacijo. To je veliko
število, ki znaša skoro 20 % vseh kreditnih zadrug

vložjenih v obeh zvezah. V obeh zvezah je bilo
na koncu leta 1934 vložnih 499 kreditnih
zadrug. Za ta visoki odstotek preseneča, je pa
seveda še mnogo zadrug, ki se niso poslužile za-
ščite, pa se je najbrž še bodo, oziroma se bodo
poslužile omejenega. Le maloštevilne zadrage do-
lajo kolikortoliko normalno, predvsem one s
mestnimi dolžniki, oziroma katerih veliki dol-
gostojilci ni bil dan kmetom in so drugače vedno
imale znatne likvidnostne rezerve. Nadanje nava-
jamo še, da je od 29 obstoječih regulativnih bra-
nitijske prošnje za zaščito, oziroma za odlog plačil
samo 5 zadrug. Seveda pa velika večina ostalih
tudi ne posluje popolnoma normalno, da bi lahko
zadovoljile vse zahteve vlagateljev v pravem
času.

Naš žitni trg

Dne 4. t. m. se je na splošno začela letov
pšenice v Vojvodini, ki je dala razmeroma sado-
voljne uspehe. Došli smo do prve dni maja in tudi
kasneje govorilo, koliko škoda je na posevkih, se
je kasneje pokazalo, da so se posevki temeljito
popravili. Po vseh iz nekaterih krogov, ki so se
mudili sadnje čase v Vojvodini, je ceniti letošnji
pridelek v Vojvodini le malo višje kot je znašal
lanski. Po vseh listov pa cenijo pridelek v Voj-
vodini v splošnem na 10,4 milj. met. stotov, došli
je znašal lani 8,2 milj. met. stotov. Tudi pridelek
na ha je dober saj ga cenijo na 11,5 met. stota v
primeri s 10 za leto 1934. Po drugih vseh znaša
pridelek 7-8 met. stotov na hektar ali oral. Do-
sedanje poskušne mlačne so dale dobre rezultate.
Splošno znaša hektolitrski teža 79-80 kg, v ne-
katerih krajih celo več, v nekaterih pa samo okoli
74 kg. Vendar moremo v celoti vzeti povprečje
79 kg. Niso pa še znani rezultati z ozirom na vse-
bino lepota itd.

Položaj je drugače v kupčjskem pogledu
nežane. Privilegirana izvozna družba je objavila
svoje nakupne cene, ki se gibljejo med 117-128
(potiska 120, Bega 124, gornjebaška in gornjo-
banatska 120, spodnjebaška 118 in spodnje-
baška 117). Letošnje pa družba ni objavila drugih
svojih nakupnih pogojev, koliko bo n. pr. znašal
odbiček za prolik pšenice itd. Zaradi tega tudi
družba še ni začela kupovati na trgu. V takih raz-
merah je kupčija zelo rezervirana. Trguje se le
s onim blagom, ki ga kupec neposredno potre-
buje na bazi 110-115 za novo pšenico. Cene sta-
rega blaga so ostale neizpremenjene.

Položaj koruze se je zelo popravil in pri-
čakovati nam je v njej dobre letine. Njen izvoz
je popolnoma zastal, doma pa se trguje po ceni
75-77 nakladalna postaja. Seveda gre največ
blaga na suputnice. Ječmen se trguje trenutno
po 80 nakladalna postaja, došli je moka ostala v
ceni neizpremenjena.

IV. mariborski teden

Kakor znano, se bo vršil IV. Mariborski teden
od 3. do 11. avgusta t. l. Letošnja industrijsko-
gospodarsko-kulturna revija našega severnega
ozemlja se bo vršila na istem prostoru kot doslej,
samo v mnogo večjem obsegu. Uprava Maribor-
skega tedna je dobila na razpolago tudi prostor
za unionsko pivovarno in bo tako kompleks Mar-
iborskega tedna mnogo večji od dosedanjih, kar
bo prireditvi le v prid.

V kako velikem obsegu je zamišljen letošnji
Mariborski teden, nam dokazuje pester in nadvse
zanimiv program raznovrstnih prireditev. V okviru
Mariborskega tedna bodo prirejene številne raz-
stave, vršilo se bo več kongresov in zanimivi bodo
mnogo turnirji, tekme ter najrazličnejše atrakcije.
Razstave: Tekstilna, splošno industrijska, obrt-
na, fotomaterska, razstava čistokrvnih psov, tuj-
sko-prometna, vrtnarska, propagandna, razstava
kulturnega dela naša severne meje (priredi Zveza
kulturnih društev v Mariboru), akvarijska in raz-
stava narodnih noš ter ročnih del.

Kongresi in druge prireditve: Mednarodni kon-
gres gluhotemnih, znanstveni sestanek Jugosl. ki-
rurškega društva, 15 letnica Peruna in še druge.

Turnirji in tekme: Mednarodni plesni turnir,
medmestni šahovski turnir, drž. prvenstvene tek-
me v plavanju in skokih na Mariborskem otoku,
mednarodne veslaške tekme na Dravi, lahko-
atletsko prvenstvo Maribora, nogomet, tenis in
table-tenis.

Atrakcije: Najrazličnejše v Mariboru še ni-
kdar videne, ki bodo vzbujale občudovanje in ve-
selje pri vseh obiskovalcih Mariborskega tedna.
Že navedeni spored Mariborskega tedna nas
zagotavlja, da bo prireditev res na izredni višini
ter vsestransko koristna. Priporočimo pa naj, da ta
program že zdaleka ni popoln, kajti prijave za ude-
ležbo na Mariborski teden prihajajo dnevno v ve-
likem številu in bo tako spored še več kakor po-
dvojen.

Vse fotomaterije in ljubitelje lepe fotografije
pozorjamo na razpis za fotomatersko razstavo,
ki se bo vršila v okviru Mariborskega tedna. Ti
spisi se dobe pri upravi Mariborskega tedna,
Maribor, Aleksandrova 35, Gregoričeva v Ljubljani,
triku v Celju, Kodaku v Zagrebu, Praška ul.,
esbachu in Knausu v Zagrebu, Jurišičeva ul.,
Foto kursu v Zagrebu, Illica 25 in Foto klubu v
Zrebu, Marykova 11.

Vsem izvoznikom lesa v Španijo. V Central-
nem odboru lesnega gospodarstva v Belgradu se
pravilja akcija za izboljšanje jako neugodnih
pogojev v uvozu v Španijo. Vsi, ki iz-
važajo les v Španijo, naj lesnemu odseku Zveze
govoskih združenj v Ljubljani, Gregoričeva ul.
poročijo vse težkoče, ki so jih v poslednjem času
doživeli v prometu s Španijo. Ti podatki so po-
trebni za sestavo predlogov.

Jugoslovanski gospodarski letopis. Založba
Beletra v Belgradu je izdala Jugoslovanski go-
spodarski letopis v srbohrvatskem, francoskem,
nemškem, italijanskem in angleškem jeziku.
Letopis prinaša splošne informacije o naši
državi, izvešček iz carinskih in deviznih pred-
pisov, odredbe zakona, po katerih imajo ino-
zemci pravico baviti se s trgovino in industrijo
v naši državi, statistike o naši zunanji trgo-
vini za 1932, 1933 in 1934, nadalje statistiko po
posameznih panogah. Pri vsaki panogi navaja

letopis tudi spisek najvažnejših producentov.
Poleg tega pa navaja letopis celo vrsto splošno
važnih podatkov, kot n. pr. seznam naših di-
plomatskih in konzularnih zastopnikov v ino-
zemstvu, seznam tujih konzulatov v naši državi,
podatke o naših gospodarskih zbornicah,
borzah in drugih organizacijah, važnih tvrdk
v spediciji, prometu, brodarstvu, vseh dnevniki-
kov v državi, bank, ki imajo dovoljenje za po-
slovanje z devizami itd. Knjiga vsebuje v res-
nici vse informacije, ki so potrebne za poslo-
vanje z našo državo, služila pa bo dobro tudi
našim poslovnim ljudem. Podatke je zbral in
uredil g. A. M. Premužić, vodja informativne
službe v Zavodu za pospeševanje zunanje trgo-
vine. Cena knjige je 140 Din, za inozemstvo
pa 10 švic. frankov (vezana je v platno, ob-
sega 485 strani).

Proizvodnja vinskega kisa. Zavod za kmetiš-
ko-kemično tehnologijo in zavod za vinogradništvo
in sadjarstvo na kmetijskošumarski fakulteti v Za-
grebu sta začela z izdajanjem II. serije svojih del.
Dr. V. Koudelka in dr. M. Šerman sta napisala
knjigo o proizvodnji vinskega kisa. Namen knjige
je poučiti naše vinogradnike o proizvodnji vinske-
ga kisa, da bi se na ta način izboljšala kakovost
proizvedenega kisa in vinskega kisa utrla zopet
pot do konzumenta. Knjiga vsebuje na 100 straneh
popis načina proizvodnje ter je opremljena s šte-
vilnimi slikami, ki pojasnjujejo tekst. Za prakso
so zanimivi dodatki preiskovanj kakovosti vin-
sega kisa na fakulteti. Knjiga je pisana v hrvaščini.
Cena?

Vpisi v trgovinski register: Kirbiš Josip,
celjska tovarna kvasa in slada, Celje, Žumer
Franciška, izvrševanje mesarskega obrta, Co-
lje, Unger Jozef, trgovina ter izvoz s sadjem
in poljskimi pridelki, Fikšinci, št. 69, okraj
Murska Sobota, »Jugojajec, jugoslovanska dru-
žba z o. z. za trgovino, izvoz in konzerviranje
jaja, Ljubljana (glavnica 200.000 Din, poslo-
vodij Moss Djordje, trgovec v Belgradu, in
Reinhard Albert Hendrix, trgovec v Indijji,
Kopališka družba Kamnika, d. d. v Ljubljani,
Knjižarna Panonija A. Sert-Zupe, Ljutomer,
Jugoslovansko društvo guma Englebert d. d.
Belgrad, podružnica v Mariboru, Techna Gu-
stav C. Buchal, Maribor, A. Bolaffio, trgovina
z vinom itd. na veliko, Moškanjec, lastnik Ama-
lija Bolaffio, Partl Jožef, trgovina z vinom na
debelo, Potok št. 15 pri Mozirju, Tekstilna in-
dustrija R. Thaler, Škofja Loka in Jugosijalica
dr. z o. z., Ljubljana (glavnica 100.000 Din, po-
slovodja dr. Hermann Rudolf, trgovec v Za-
grebu, Branimirova ul. 43).

Borza

Denar

Dne 9. julija 1935.

Neizpremenjeni so ostali tečaji le Curiha,
narasla sta London in Praga, vsi drugi tečajji pa
so popustili. V zasebnem kliringu je avstrijski
šiling ostal na ljubljanski borzi neizpremenjen:
8.78-8.88, došli smo se je na zagrebški borzi učvrstil
na 8.76-8.86, na belgrajski pa na 8.77-8.87. An-
gleški funt je v Zagrebu narasel na 233.37 do
234.97, v Belgradu pa na 233.32-234.92. Španska
pezeta je notirala v Belgradu 6.05 blago.

Brez posebnega obvestila.

Po dolgi in težki bolezni je danes popoldne Bog k Sebi
poklical, večkrat previden s tolažili sv. vere, našo dobro ma-
mico, babico, teto, svakinjo in taščo, gospo

Jenko Nežiko roj. Rahné

vdovo po poštnem kontrolorju.

Na zadnji poti jo spremimo v četrtek, dne 11. t. m. ob 4. uri
popoldne iz hiše žalosti, Cesta 29. oktobra št. 9 (Rimska cesta),
na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani dne 9. julija 1935.

Žalujoči ostali.

Potrta najgloblje bolesti naznanjam, da je Vsemogočni po-
klical k Sebi mojega najvse ljubljenega brata, gospoda

AVGUSTA GATTNERJA

dne 8. julija 1935 po dolgoletnem trpljenju, previdenega s sve-
tostajstvi.

Pogreb nepozabnega rajnega bo v sredo dne 10. julija 1935
ob pol 6 pop. iz zavetišča Sv. Jozefa, Vidovdanska cesta št. 9.
Sv. mase zadušnice se bodo brale v več cerkvah.
Blagega rajnika priporočam v molitev

žalujoča sestra Marija.

Ljubljana, dne 9. julija 1935.

Vsakodnevna pijača

istih, ki se hočejo
ohraniti sveže
in čiste, je in
ostane znamenita

Rogaška Slatina

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)
lahko plačate naročnino za »Slovenec«, »Dome-
ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite
razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj
do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.
Telefonska številka 3030.

Po dolgem trpljenju nas je zapustila naša dobra mama

Marija Hočevnar
roj. Grbec

Na zadnji poti jo spremimo v četrtek dne 11. t. m. ob 8. uri zjutraj
na farno pokopališče v Vel. Laščah.

Mala Slevica, dne 9. julija 1935.

Zalujoči ostali

Opozorjamo na
MALI OGLASNIK

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

Zahvala

Za premože dokaze globokega sočutja in iskren-
nega sožalja ob nenadomestljivi izgubi našega preljub-
ljenega očima, brata, strica, svaka in tasta, gospoda

Vilka Berdajs

kakor za premnoge cvetlice in vence ter za veliko
udeležbo pri pogrebu se prirčno zahvaljujemo. Pred-
vsem gre iskrena hvala predsedniku Združenja trgovcev
g. F. Pinterju in ravnatelju v p. dr. Tomišku za po-
slovilne besede nepozabnemu pokojniku, kakor tudi
pevskemu društvu Trgovskega Združenja za pretres-
ljive žalostinke,

V globoki žalosti ostali:

Rodbine:

Stergar, Berdajs in dr. Bezjakova.

Maribor, dne 8. julija 1935.

Zahvala

Za številne izraze sočutja, ki smo jih prejeli pismeno in ustno ob mnogo prerani smrti naše predrage hčerke, sestre, tete, in avakinje, gospodične

Albine Dobrovoljčeve

se vsem najtopleje zahvalujemo. Prav posebno se zahvaljujemo pevcem društva »Sloga« za v srce segajoče žalostinke, številnim darovalcem vencev in vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so bogo pokojnico spremili v tako častnem številu na njeni poslednji poti.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 18. julija ob pol 7 uri v Sišenski cerkvi.

Ljubljana, Zagreb, Zabnica, Borovnica, dne 9. julija 1935.

Žalujejo rodbine: Dobrovoljci, Kavčiči, Turšiči, Horvat in ost. sorodstvo

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

Službo dobe

Učenko

v delikatesno trgovino s predpisano šol. izobrazbo in po možnosti z znanjem nemščine sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. A. Terčon, delikatesa Kranj. (v)

Službe iščejo

K samostoj. gospodu ali samostojni gospej v Ljubljani išče stalno službo oseba srednjih let. — Sprejme tudi pospravljanje in snajenje kakršne koli pisarne. Pisma prosi pod šifro »Za vsako plačo« na upravo »Slovenca«.

Stanovanja

Mirna stranka

dveh oseb išče za september ali oktober enosobno stanovanje z vsemi pritliklinami. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Stanovanje« v mestu. (č)

Vnajem

Lokal

pripraven za vsako obrt, predvsem pa za mesarijo, se takoj odda na Viču zraven cerkve na križišču dveh cest. — Poizve se: Glince, Tržaška c. 46. (a)

Letovišča

Hotel »Hom«

Podhom, Gorje pri Bledu, Gorenjsko, nudi udoben bivanje po nizki ceni. L

Prodamo

Lister suknjiči

buret, skavt hlače, pumparce, razno perilo, zelo poceni kupite pri Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Stroj za čajno maslo velik, fabrikat Bergedorf, prav malo rabljen, ter razne stroje za mlekarstvo poceni proda Adolf Bernhard, Maribor, Aleksandrova 51. (l)

Mlade piščance

pitane, 80—90 dkg, kos 9—10 Din, franko voznina razpošilja po povzetju G. Drechsler, Tuzla. (l)

Telefon 2059
PREMOG
KARBOPAKETE
DRVA, KOKS
Pogačnik
Bohoričeva ulica št. 5.

Malinovec

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Nebočičniku«.

VINA

Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani

Inserati
v »Slovencu«
imajo največji uspeh

Obrt

Entel - ažur - plise izvrši ekspres — Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Strudel. (t)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone

kupujem po najvišjih dnevnih cenah.
A. KAJFEZ
urur
Ljubljana, Miklošičeva 14

Inseriraj
v
»Slovencu«!

Razno

Perica

Pravo čudo higijene je pralni lug »PERICA«, ker popolnoma razkuži tla, posodo, kopalne kadi itd., Dobi se povsod. Steklenica Din 4.—

Naročila za trgovce tel. 3565

Denar

Knjižice
vseh zavodov kupim po najvišji ceni. — Sporočite zavod, znesek in ceno na naslov: Grašek Jože, zastopnik tt. »Financier«, Ljubljana, Gledališka 4. d

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana, Krekov trg 10

KAJ BIMORALA VEDETI VSAKA MLADENKA

Nasvet
neke
matere

»Nikar ne obupavaj, sem dejala, kaj takega se primerjava mnogim deklicam. Stvar pa same često poslabšajo, ko počenjajo. Ar ni dobro«. Vedela je, da sem uganila vzrok njenega obupavanja. Občutila je, kakor da bi bila zavržena, ker je imela temno in ovence kožo z razširjenimi znojnicami in zajedalci.

Za redno se rešite vseh napak svoje polti tako, da bo Vaša koža postala bela, čista in lepa, samo po naslednjem lahkotnem in cenemem načinu. Uporabljajte vsako jutro pred pudranjem kremo Tokalon, bele barve (ni mastna). Njene dragocene sestavine, ki čistijo, osvežujejo ter napenajo kožo, učinkujejo naravnost magično tudi na najgrš polt. Za 7 dni boste navdušeni nad svojo dražestjo.

Ta enostavni recept je prinesel mnogim mladencem lažjane in srečo — kar ve večina mater Poizkusite kremo Tokalon, bele barve, še danes.

Najboljši nož za britje

lahko, nežno in neobčutljivo brije 4 krat za 1 dinar. Razširjen in priznan po vsej Jugoslaviji. Zahtevajte in prepišajte se o H. Becker Solingen Ohlgs

Sava Ivanič - Beograd

Pridobivajte novih naročnikov!

Tinčkove in Tončkove prigode

72.

Pečena ali skuhana v omaki?

Tinček je skušal omeščati poglavarjevo trdo srce. Milo ga je začel prositi:

»Poslušaj, črnuh! Še nekaj let naju pusti živeti in jamčim ti, da bova takrat še enkrat debelejša!«

Poglavar pa je bil gluh za vse njegove prošnje. Odracal je k ženi v sobo in ji ukazal:

»Zavrti radio aparat! Zdaj je gospodinjska ura. Oddajali bodo kuhinjske recepte. Rad bi vedel, kako naj kuhar mlada paglavca pripravi: pečena ali v omaki, da mi bosta čimbolj teknila.«

Žena je storila, kakor ji je mož velel. V radiu se je oglasil visok ženski glas:

»Kadar pečete gosko, pazite, da se vam ne prismoji. Skrbno jo oblijajte, potem postane lepo rumena in mnogo okusnejša. Servirajte jo obenem s češnjami in jabolki...«

Gospodinjsko uro v radiu je poslušala tudi Tinčkova mama v svojem udobnem domu in se na tihem veselila:

»Ko se dečka vrne domov, jima postrežem z gosjo pečenko! Moj Tinček jo ima na vso moč rad.«

Počitek

na vrtu ali verandi je desetkrat slajši ako sedite na udobnih in krasnih zložitljivih foteljih

tvrdke Remec-CCO. — Oglejte si jih brezobvezno v naši poslovalnici, Ljubljana, Kersnikova ulica 7

Dolores Wieser

PEVČEK

Ljubezenska zgodba mlade duše

»Ze, ze,« meni, »toda mislim, da je še kaj drugega. Saj ni sicer nikak poniglavce, da bi Bog ve kako dolgo vrtal v kakšno reč, ki je ne more doseči.«

»Bom pogledal, kaj je z njim,« reče Bernardin gredoč iz knjižnice.

Saj vendar tako skrbi za fantiča. Kakor nalašč je ustvarjen za svetnika. Toda svet si ne bo dal tako lahko iztrgati njegovih sijajnih zmožnosti iz rok. Kdo bo zmagal?

Še prav tistega večera je stal pater Bernardin pod stopnicami na kor in pomignil Ivanu, naj pride k njemu. »Včeraj nisi utegnil. Danes lahko prideš?« mu zašepeta.

Dečko zmedeno pogleda, gre pa drage volje za menihom v malo severno kapelo, ki je že čisto tiha in prazna.

Ivan se spove. Strahovito težko mu je, priznati, da je lagal. Ni mogel drugače. Jurko izprašuje toliko časa, da mora človek kar podivjati in mu zakričati kaj v obraz, kar sploh ni res. Ko konča izpoved, mu je pri srcu, kakor da mora povedati še neko krivdo, pa zares ne ve nobene več. To vendar ni bilo greh, tisto z gospodično?

»Praviš, da nisi spolnjeval šolskih dolžnosti. Kako to, da ne?« vpraša duhovni, ko ga poučuje.

»Včeraj nisem mogel, ker se nisem utegnil učiti.«

»Nisi utegnil, kako to?«

»Sem moral popoldne v Kölnhof.«

»Ampak, Ivan, o tem mi nisi še ničesar povedal. Kako prideš do tega?«

Za časek Ivan pomolči, potem zašepeta skozi zamreženo linico:

»Je tam neka dvorna gospodična na obisku — in slaven virtuoz. Skupaj godeta, pa jima manjka druge violine. Pa moram zdaj sempatja iti tjakaj.«

»Niso mogli najti boljšega umetnika? Kako neki so se zmislili nate?«

»Gospodična me je slišala gosti pa je prišla k nam v Dom in me povabila.«

Bo torej le muzika, ki mu meša pamet, in bržčas domišljavost tudi.

»Hodiš rad?«

»O rad.«

»Če te hvalijo, ne smeš vzeti tako zares. Ljudje z dvorov se znajo laskati. Drugega posla nimajo.«

Urno reče dečko:

»O ne, ona ni takak!«

»Kakšna pa je potem?«

Ivan ne more povedati.

»Dobra,« meni naposled.

Ni pravega ne more pater Bernardin izvedeti od njega. Blagoslovi ga in odpusti. Čuti pa, da se je borba za dušo tega otroka razvnela z vso silo. In gre za tisto dušo, ki mu je Bog podaril za znamenje svoje ljubezni.

Pred veliko gredo salate stoji gospa pl. Wertenpreiss in se živahno razgovarja z neko damo, ki zve nekam sladkokislo na bohotni blagoslov zelenih glav.

»S slanino, preljuba Findenigg, samo s slanino! Wertenpreiss jo je samo s slanino! Prosim te, kakšno olje pa dobi človek dandanes! Zadnjič sem si ga dala

nalašč prinesiti iz Celovca, — smrdelo je! Če bi ne imela doma svojega lanenega olja, rečem ti, še krapov ne bi mogli jesti. Ti ljubi časi, česar človek ne naredi sam doma, še rabiti ne more!«

Gospa pl. Findenigg zre nekam poteptano. Je sama dobra gospodinja, to vse ve dvanaest milj daleč na okrog. Gospe Suzani pa vendar ni kos. Ta je kratkomalo speculum perfectionis.

Tam čez za rožnimi drevesci se blešči svetla obleka. Heloiza se sprehaja počasi po poti čez livado ter se ne meni za gospo pl. Findenigg, temveč nesramno zavija glavo v stran. Gospa, ki pozno popoldne hodi v obiske v taki grozanski, starinski, sivi obleki, pa naj je stokrat iz najdražjega blaga, ki ga more kdo dobiti — gospa, ki je pri prvem čajem večeru, ki sta se pri njem srečali, skoraj omedlela, ker se je Heloiza v vsej nedolžnosti začudila, da se dajo robčki prati, — sama je svoje čipkaste robčke vedno kratkomalo proč metala — — taka gospa ni nikakršna dama.

Obe gospodinjki gledata za gospodično ne baš ljubezljivo.

»To mora biti nadloga s to,« vzdihne gospa pl. Findenigg.

Prijateljica previdno reče:

»Moj Bog, je pač razvajena. Njena mati, ta že doma ni hotela prijeti za nobeno delo; mi je dostikrat pripovedovala teta. In — prosim te — na dvoru!«

»Se še zmeraj nič ne zgane tam gori?« šepne tovarišica.

»Nič. Pač se nadeja od dne do dne, pa dozda je še vse pri starem.«

»Da, da, taka je. Počemu pa uganja take bedarije!«

»Križ je z njo, to je že res,« vzdihne gospa pl. Wertenpreiss; nekaj jo sili, da bi si dala malce duška.

Slovenska kuharica

S. M. Felicité Kalinšek je izšla v novem osmem natisu 15. maja. Kljub zelo pomoženemu obsegu, novim večbarvnim tabelam, najprejanejši opremi ostane stara cena 160 Din za vezan izvod. Južoslovenska knjižarna.